

MAIG 2008

La Tassa

Aspecte de la presentació de la tercera novel·la de Leonor Padrisa (20 d'abril)

PROPERA OBERTURA

de noves infraestructures
que augmentaran la quantitat
i la qualitat
de l'aigua a Catalunya.

L'enemic és gran.

Per això estem posant tots els mitjans per combatre'l. A partir de l'any 2009, Catalunya disposarà de 180 hm³/any d'aigua addicional, provinents de la dessalinització, de la descontaminació d'aigües subterrànies, de la reutilització i de l'eficiència en l'ús. Però el teu esforç continua sent necessari.

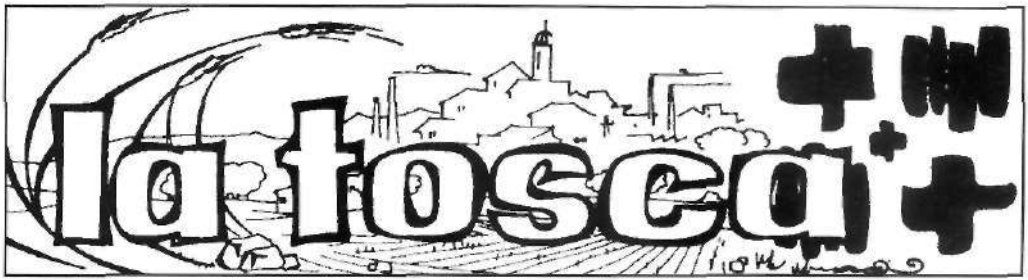
Ens segueixes ajudant? Junts podem fer front a la sequera.

Agència Catalana
de l'Aigua

Generalitat
de Catalunya

índex _____

Editorial	3
Pluviomètrica	4
Vida municipal	5
El Moianès fa cent anys segons «El Pla de Bages» Maig de 1908	6
La matança del porc	10
Rocabrúna, el somni de Joan Gorina	12
Caminades pel Moianès	15
La primera novel·la de Lluís Cerarols	17
«Erasmè de Gònim (1746-1821)», una pel·lícula de Xavier Juncosa	20
L'Esplai	21
La tercera novel·la de Leonor Padrisa	22
Cent anys de Ramon Terradellas	26
Hospital-Residència	27
Biblioteca de Moia	28
Publicacions	29
Pàgines de l'institut	31
Pensaments caçats al vol	33
Campanades	34
Notícies de l'Estany	35
Necrològiques	36
Noticiari	38

SETANTA-CINQUÈ ANIVERSARI DE LA MORT DE FRANCESC VINAS

Acostant-se la data del setanta-cinquè aniversari de la mort del patrici moianès Francesc Vi nas i Dordal (1863-1933), que s'escaurà exactament el dia 14 de juliol, creiem oportú de publicar, com a editorial, l'escrit que ens ha fet arribar en Joan Roca i Sallas.

Els moianesos no podem deixar de commemorar els setanta-cinc anys de la mort de Francesc Vinas, ja que el missatge que va transmetre, penso, resta ben viu actualment.

Tot llegint la seva biografia (Francesc Vinas. *El gran tenor català fundador de la Lliga de Defensa de l'Arbre Fruiter*, de Luigi de Gregori, Barcelona 1935), hom s'adona de com va ser de pobra i difícil la seva infantesa, i aspra i laboriosa la seva joventut, cosa que no li impedí de seguir la seva vocació musical. Ell mateix explica que quan era a Ferrerons, malgrat les penúries en què vivia, gaudia fent flabiols amb les canyes que trobava a l'indret de la Granoia. I quan era al Xei fent de mestre de la quitxalla d'aquell mas, ja va despuntar com a bon músic, cridant l'atenció del rector de Marfà. Tocava amb molt encert, entre altres coses, el ball dels garrofins.

Quan tenia dotze anys, entrà a treballar en una fàbrica del carrer de la Coma, on de seguida va destacar per la seva intel·ligència, la seva habilitat manual i la seva diligència exemplars. Llavors ja rebia lliçons de música i aprenia a tocar el clarinet.

DIPÒSIT LEGAL B-4501-1983

MOIÀ

MAIG 2008

Any 62 Núm. 682

Redacció: Joles, 11, tel 93 820 81 36

Impressió: Winihard Gràfics, Moia

Fotografies: Renom, J. Soler,
Arxiu Àl·sina i particulars

LA TOSCA es membre de l'Associació
Catalana de la Premsa Comarcal

LA TOSCA a INTERNET:

<http://www.latosca.org>

latosca@latosca.org

Al cap de poc, anà a treballar a Barcelona, a la Cereria Abella, on suportava jornades laborals llarguíssimes, pròpies d'aquells anys; tanmateix, s'espavilà per rebre lliçons de cant, fins que, el 9 de febrer de 1888, amb vint-i-quatre anys d'edat, debuta com a tenor al Liceu de Barcelona. Després vénen les actuacions en ciutats com València, Torí, Gènova, Milà, Palerm, Londres, Nova York, Filadèlfia, Chicago, Boston, i així en tots els teatres més representatius del món.

Cal assenyalar també que sempre va respectar la natura i la gent gran, talment que arribà a fundar la Festa de l'Arbre Fruiter, la qual ja ha complert cent anys. La seva fama i fortuna no el van deslligar mai de la gent de Moià, sempre va estimar Déu i el proïsme i en el seu testament deixa ben clara la seva humilitat: «... Si jo hagués ofès inconscientment algú de paraula o d'obra, n'hi demano perdó!»

Francesc Viriàs: un moianès universal que sempre hem de tenir present.

ESTACIÓ PLUVIOMÈTRICA DE L'ESCOLA PIA DE MOIÀ

LATITUD 41°48'53" N - LONGITUD 2°5'44" E - ALTITUD 741 m

Març del 2008

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	MÀX.	MIN.	MIT.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	PARCIAL	TOTAL
De l'1 al 10	20	-5	7,3	4	1	5	SW	-	
De l'11 al 20	21	-3	9	3	1	6	W	-	
Del 21 al 31	16	-3,5	6,7	-	1	10	W	25	25

El dia 22 a la nit va caure 1 cm de neu. També va nevar el 23 al migdia, però la neu no va quallar.

Carles Illa i Casanova té establerts els següents serveis d'informació meteorològica per internet:

MeteoMoià: <<http://www.elmoianes.net/meteoMoià.htm>>

Visió del temps en directe: <http://www.elmoianes.net/meteoMoià_WebCam.htm>

Fotografia actualitzada sobre el temps: <http://www.elmoianes.net/meteoMoià_WebCam_Foto.htm>

Odontologia conservadora i estètica

Endodòncia i pròtesis

Odontopediàtria

Ortodòncia

Cirurgia

Implants

**Visites diàries de
dilluns a dissabte**

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS

Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / Metge - Estomatòleg

Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

VIDA MUNICIPAL

Ple del dia 27-3-2008

En el ple municipal del dia 27 de març del 2008 es van prendre, entre altres, els següents acords:

- Adherir-se a la candidatura de Tarragona com a «capital cultural europea» per a l'any 2016.

- Ratificar el conveni urbanístic amb l'Associació de Propietaris del Sector A de la Urbanització de Montví de Baix.

- Ratificar el conveni marc entre l'Ajuntament de Moià i l'Agència Catalana de l'Aigua per al finançament de la nova estació d'aigües residuals de Moià.

- Modificar l'ordenança fiscal núm. 1 en relació al límit màxim de valor cadastral dels immobles per bonificacions de família nombrosa.

- Traspassar la concessió dels serveis funeraris de Moià a la Sra. Margarita Rebollar Armengol.

- Adjudicar la redacció del projecte tècnic de revisió del Pla General d'Ordenació Urbana a l'empresa Enginyeria Inalba, S.L.

- Adherir-se a la moció per a declarar festa nacional dels Països Catalans la diada de Sant Joan.

Ple del 8-4-2008

En el ple municipal del dia 8 d'abril del 2008 es van prendre, entre altres, els següents acords:

- Aprovar el conveni actualitzat respecte a la delegació de les funcions d'inspecció, gestió, liquidació i recaptació de tributs municipals a favor de l'Organisme de Gestió Tributària de la Diputació de Barcelona.

- Aprovar les taxes del cementiri municipal, de guals a les voreres, de reserves de via pública per a aparcament

i d'ocupació de terrenys d'ús públic amb taules i cadires.

- Aprovar provisionalment el text refós del Pla Parcial del Sector VI de la Pineda.

Notícies municipals en la premsa

Per tal de completar l'anterior informació, copiem del diari manresà «Regió 7» el resum d'una sèrie de notícies referents a la vida municipal moianesa:

- 2-4-2008: «La millora del parc de Moià encara no ha arribat a les precàries baranes».

- 10-4-2008: «ERC denuncia que s'ha reomplert la piscina de Moià després de reparar-la. L'equip de govern de CiU assegura que té l'aprovació del departament de Medi Ambient».

- 19-4-2008: «L'escola pública de Moià podrà iniciar el curs vinent amb l'ampliació del centre acabada».

- 22-4-2008: «El cap de la Policia de Moià, Jaume Juncadella, es jubila. El substituirà Toni Arenas».

- 25-4-2008: «Moià negocia amb el bisbat una permuta del Casal per poder-ne reobrir el teatre. L'Ajuntament vol rehabilitar el Casal quan en sigui el propietari, però s'haurà de fer nou».

- 26-4-2008: «El PSC de Moià troba desmesurat el creixement previst del poble».

Més informació municipal

L'Ajuntament ha difós recentment diverses circulars: un díptic amb consells pràctics per a reduir el consum d'aigua; un ban sobre prohibicions i obligacions relatives a la tinença d'animals; les bases del Certamen Literari 2008 (tema: l'ús de l'aigua); les bases del concurs de logotips

per a la Setmana Jove de Moià; una invitació a participar en una reunió (el 4 d'abril) sobre l'elaboració de la nova Ordenança de Civisme; una altra invitació a visitar l'escola infantil «Garrofins» en la jornada de portes obertes (26 d'abril); un díptic sobre identificació, pèrdua o trobament d'animals.

També l'Ajuntament, en el seu darrer butlletí, informa que s'estan acabant les obres del carrer de Sant Sebastià; que al

parc s'hi instal·laran nous lavabos i s'hi faran altres millores; que s'ha obert a l'Ateneu el nou Punt d'Informació Juvenil; que el Consell d'Infants de Moià va participar en una trobada de consells del Bages a Súria; que el cementiri de Moià ja disposa d'una bateria de setze cineraris (és a dir, recipients per a dipositar-hi les cendres dels difunts que hagin estat incinerats); que aviat existiran uns contenidors (de color gris fosc) per a dipositar-hi restes vegetals.

EL MOIANÈS FA CENT ANYS

SEGONS «EL PLA DE BAGES»

MAIG DE 1908

5 de maig de 1908

Lletres de convit

— També hem rebut del Sindicat Agrícol de Monistrol de Calders, una comunicació convidantnos al acte inaugural del Sindicat, que serà el diumenge dia 10, y un eczemplar del programa ab que 's regirà la festa.

Al matí missa de Comunió ab plàtica preparatòria.

A les déu, benedicció d'una imatge de Sant Isidro, Patró del Sindicat, y ofici o sermó que dirà el Rnt. Dr. D. Francisco Bergadà, Pvre., Ecònomo de Monistrol de Calders.

Al acte inaugural que serà a les tres de la tarda, es celebrarà un miting a l'envelat, y dirigiran la paraula a la concurrència alguns propietaris del poble y els diputats a Corts don Lluís Ferrer y Vidal, don Manel Raventós, don Leònci Soler y March y don Ignasi Girona.

7 de maig de 1908

Aplec agrícol

Tenim notícies de que regna gran entusiasme per assistir a la inauguració

del Sindicat Agrícol y Caxa de Crèdit de Monistrol de Calders, sobre tot dels pobles dels voltants; com Calders, Moya, Castelltersòl, Sant Llorens, Artés, Talamanca y altres hi concorreran bon nombre d'agricultors. També son moltes les associacions agrícoles que hi enviaran nutrides representacions. Si 'l temps hi acompanya, Pacte serà un aplec agrícol important pel nombre y per la tasca que realitzarà.

A més dels diputats de que hem parlat en altres edicions hi assistiran també 'ls diputats senyors Rahòla y Albó, el president de la Federació Agrícola Catalana-Balear senyor Dachs y molts d'altres.

Per ressenyar com se merèx tan bella festa agrícol, hi enviarà EL PLA DE BAGES un de sos redactors.

8 de maig de 1908

Servèy especial

S'està organisant un espayós envelat a Monistrol de Calders per celebrar el miting agrícol anunciat del pròxim diumenge.

Per quants desitjin assistir s'establirà un servèy especial de tartanes que sorti-

ran al matí a les deu, de la fonda La Polla d'aquèsta ciutat.

11 de maig de 1908

Inauguració del Sindicat Agrícol de Monistrol de Calders

El dia d'ahir fou de verdadera festa per aquest poble ab motiu de la inauguració oficial d'aquèsta entitat; els actes ab els quals se celebrà foren brillantíssims.

Al matí hi hagué una concorreguda missa de Comunió y solemne ofici fent el sermó en el metex el Rnt. Sr. Ecònomo, el qual glosant passatjes de la vida del Patró dels pagesos feu aplicació d'ells a la vida social dels metexos; combaté l'individualisme d'avuy portat per la revolució francesa que destruí les antigas agremiacions, a les quals es retorna per medi de l'acció social catòlica.

Beneintse en aquest acte relligiós una imatge de Sant Isidro.

Vora mitj dia havian arribat ja totes les personalitats forasteres invitades a la festa les quals foren rebudes per les autoritats locals, Ajuntament, Junta del Sindicat y nombrós públic, que acullia ab entussiasme la seva presència: a tal efecte s'axecà un arc de triomf a la entrada del poble en son honor.

Entre les personalitats allí presents hi havia els senyors Garriga y Massó, diputat a Corts per la Sèu de Urgell; Ignasi Girona, diputat a Corts per Granollers; Ferrer y Vidal, diputat a Corts per Castelltersol; Salvador Dacs, president de la Federació Catalana Balear; Manel Raventós, diputat a Corts per Valls-Montblanc y president del Institut Agrícol de Sant Isidro, els senyors Oller, de Castelltersol (1); Sobregrau, de Gallifa; Serra y Gros, de Calders (2); Vilarrubia, Sagalés, Comarmèna y Morató, de Moya (3), Leònci Soler y March, diputat a Corts per Manresa y president del Gremi de Agricultors de la metexa; Oms y Rovís y Josep Planas de la Cambra Agrícola de Manresa; Joaquim Gomis, tinent d'Alcalde d'aquèsta ciutat y altres que s'escaparen als nostres apuntes.

Al local social

Reunits tots aquestos senyors se dirigiren al lloc social del Sindicat visitantlo detingudament, y aont el senyor Secretari del metex donà lectura de l'acte de constitució y dirigí breus y atinades paraules al Sr. Ferrer y Vidal qui contestà donant les gràcies per la deferència firmant tothom l'acta en nòm de la representació que ostentaba; explicant després detalladament el funcionament y organisació del Sindicat el Consiliari del metex el doctor dòn Lluís Gomis, Pvre. Vicari d'aquella parròquia, iniciador y fundador d'aquèsta nova associació la qual l'ha feta de les mellors dins les de la seva classe.

El dinar

Acte seguit els concurrents es dirigiren a un envelat axecat a una era de sobre 'l poble per el grandíós miting de la tarda aont havia taula parada, asentantnos al entorn de la metexa uns setanta comensals, als quals ens fou servit un suculent y esquisit dinar estant a cap de taula el senyor Ferrer y Vidal, el qui al servirse el *champany* s'alsà a brindar per la prosperitat y fel is tracendència en el previndre del poble y de tota la nostra terra d'aquèst Sindicat, contestantli brindant per la prosperitat individual dels convidats el senyor Consiliari doctor Gomis.

El dinar fou servit per la fonda del poble, en el qual acredità estar a gran altura en el seu important servey.

Després de visitar Piglésia es comensà el miting al qual assistiren unes mil cinc centes persones, essent un verdader ecsitàs.

El miting

Ocuparen l'estrado presidencial el senyor Ferrer y Vidal, l'Ecònomo, els diputats, Ajuntament ab el senyor Alcalde dòn Narcís de Planell, Junta del Sindicat etz.

Obert l'acte, el President del Sindicat SR. GAMISANS saludà als avants dits; s'axecà després el SR. ALCALDE que feu història de lo que ja porta fet el Sindicat y

diu que 'l dia de la seva fundació el 22 de setembre del any passat eren vint y sis socis essent en la actualitat setanta dos, falten solsament quaranta socis per haver-hi totes les famílies del poble; senyala les finalitats a cumplir y recomana fermesa de voluntat y unió per portaro tot a felis terme.

El SR. GARRIGA Y MASSÓ després té la paraula, dedica els aplausos que se li tributen als organitzadors de la novella entitat. Diu que aquesta es important per la Pàtria y que per axò ells els representants del país venen a celebrar aquesta festa d'inauguració. Els Sindicats son per treurer de l'esplotació als pagesos víctimes del individualisme perquè cada un per si sòl no té cap forsa y tots units poden fer molt y per lo tant reportar una major riquesa. Ho fa veurer ab el que el Sindicat es caxa d'estalvis, y es caxa de prestams per quan el pagès es troba apurat y ha de mal vendre els seus productes o mal comprar les llevors, abonos, etz., per falta de cabals y que en cambi el benefici que fa el Sindicat ab aquestes operacions de crèdit y es al cap al fi un benefici qu'ell matex torna a rebrer per lo que li toca còm a associat. El de Monistrol dona l'eczemple per la creació d'altres y per lo tant ha d'ésser un estimulante per la prosperitat agrícola d'aquèstes comarques.

S'axeca D. IGNASI GIRONA, parla per el Sindicat agrícola de Balaguer y comarca. Diu que 'ls sindicats son per el perfeccionament individual y perquè tothom es puga dedicar a n'allò a que l'inclina la seva vocació y si puga guanyar la vida, ja que 'l qui per axò ha de fer moltes coses a l'hòra, ja ho diu el refrà *home de molts oficis pobre segur*.

El pagès per si sòl dona, prò unit ab tots els altres dona molt, la suma d'aquèts esfòrsos li dona moltes ventatjes per la compra y venda y d'aquí allavòrs nex la confiança mútua entre 'l pagès sense diners y el capitalista y per lo tant el crèdit agrícola: estenenntse en llargues considera-

cions sobre la solvència y moralitat que dèu havèri per part del pagès perquè 'l capital no 's retiri y no siga un obstacle per el desenrotllo y estensió del crèdit.

Ocupa la tribuna el Sr. SOLER Y MARCH. Dirigèx una salutació al senyor Sobregrau de Gallifa allí present per lo molt que ha treballat per l'agricultura. Es ficsa en lo molt ja que porta fet el Sindicat avans de la inauguració, diu que son gent verdaderament pràctica y que l'acte aquell era purament oficial y de propaganda.

Arrel del lema del sagell del Sindicat *Uns per altres y Deu per tots*, diu que 'l sentiment religiós que 'ls anima es garantia y fonament de germanor entre tot el poble de Monistrol de Calders: de germanor semblant a la del Somatent que 's pera la defensa dels interessos de tots.

Fa notar que 's el Sindicat de quota mès mòdica que ha vist, 10 cèntims mensuals.

Dirigèx un galant paràgraf a les dones allí presents, que per cert son moltes y escullides, y saluda als pagesos en nòm del Gremi de Manresa y de dòn Ignasi de L. March, diputat provincial, qui no ha pogut venir per haver de presidir la Junta de dit Gremi perquè ell pogués assistir a n'aquell acte.

D. MANEL RAVENTÓS que's dirigèx al públic, seguidament esplica còm al voltant de una arada a Sant Sadurní de Noya nasqué una agrupació agrícola. Dedicar un record a ne'n Marc Mir. Aboga per la unió de tots els pagesos, doncs aquesta serà una gran fòrsa política y social, ja que si a Madrit no 's fa cas d'ells es perquè no estan organitzats, doncs a Espanya la majoria es pagesa: acaba felicitant al poble per aquella solemnitat.

Te la paraula D. JOSEP OMS Y ROVÍS per la Cambra Agrícola de Manresa y diu que si a Napoleón el va vèncer un grapat de valents, el poble de Monistrol de Calders va a la vanguardia en prò de l'agricultura ab el Sindicat, contra 'ls molts enemics de la metexa: el saluda en nòm de la Cambra y li dona un coral abràs.

S'axeca després el president de la Federació Agrícola Catalana-Balear SR. DACHS. Es felicita per la organització general agrícola; cada dia li demanen l'adessió a la Federació noves entitats, y que totes elles venen a portari cooperació, forsa vida, y que axis ho fa el de Monistrol de Calders.

El senyor Ecònomo DR. BERGADÀ fa un bellíssim discurs glosant les paraules de Jesucrist *jò sòc la veritat, jò sòc la vida*, deduint de axò que còm a representant de Deu a la terra te el devèr d'apoyar tota acció noble, tot ideal enlairat, y que la agremiació que l'egoisme y la revolució enderrocaren, el sindicalisme el retorna fent la unió de tots: acaba dient el progrés està en la veritat.

D. MAGÍ FONTANALS, notari de Moya (4), saluda al Sindicat y personalitats presents ab molta eloquència en nòm de la Cambra Agrícola Ausetana, del Sindicat en formació de Moya y de la Lliga del Arbre Fruyter de la metexa vila.

El SR. FERRER Y VIDAL resumèx y manifesta que poques revelacions li han arribat tant a l'ànima còm unes paraules del senyor Girona pronunciades allí posantlo a primera fila entre 'ls apòstols de l'agricultura, diu que te les seves terres a Vilanova y que per ésser el més petit de tots els que l'acompanyen serà si ells volen l'últim dels agricultors.

Combat la mala teoria dividint al poble en agricultors-consumidors y industrials productors: tothom quei treballa produèx, per lo tant que tothom s'unèxi per no fer obra de classes y en conseqüència per l'agricultura la mellor arma forjada es el sindicalisme.

Dedica un record a ne'n Marc Mir.

Historia a grans pinzellades la evolució del treball en el transcurs dels sigles, fent la apologia del Cristianisme en aquesta qüestió y reprobant a la revolució francesa.

Diu que l'obrer asselariat d'avuy es necessari que cambii en copropietari, que disposi de capital per trevallar: arrel d'axò

explica un hermosíssim eczemple d'Anglaterra per lo que pòt fer la unió, agremiació o sindicalisació.

Acaba esposant el que Manresa y Castelltersòl son un sol districte y aludint al doctor Gomis perquè tanqui 'l miting.

El discurs d'aquèt es magnífic prenent per tema el que la qüestió social es integral, passa després a esposar les ventatjes de les caxes de crèdit, acabant ab un solemne vòt de gràcies als diputats y demés personalitats que han respost a la crida del Sindicat per la inauguració del matèx.

Y fou axecat el miting en mitj del major entusiasme y aclamacions.

Adessions

Hi havia les següents:

Governador Civil, Centre de Agricultors de Mataró y sa comarca, Càmara Agrícola de Vich, Lliga de defensa de l'Arbre fruyter, Dòn Ramon Albó, Cambra Agrícola de Reus y sa comarca, Sindicat Agrícola d'Espluga de Francolí, Cambra Agrícola del Pla de Bages, Cambra Agrícola Oficial del Vallès, Dòn Manel Farguell, Sindicat Agrícol de Lloret de Mar, Ateneu Barcelonès, Secció de Agricultura, Societat Agrícola Sampedorènse, Cambra Agrícola Oficial de Moya y Dòn Lluís Vila y Miralles, diputat provincial.

* * *

A la taula de la premsa hi havia un redactor de «La Vèu de Catalunya», el senyor Planas, per «La Pagesia», d'aquesta ciutat, el nostre redactor y el senyor Carvajal de «Las Noticias», qui aguantà heroicament tres hores y mitja de sòl desde Sabadell a Monistrol de Calders per assistir en aquest acte.

30 de maig de 1908

El tenor Vinas

Leminent tenor y distingit patrici dòn Francisco Vinas, que 's trova a Moya, ha escrit una carta al Secretari de la Comissió

de festes del Centenari (5) Sr. Oms y Rovís, comunicantli que el dia 14 pendrà part a la funció de la Sèu, aont cantarà una lletreta avans del solemne *Tedeum*.

Transcripció i notes: Jaume CLARA i ARISA

(1) El representant de Castellterçol era Antoni Oller, propietari del mas Oller; havia estat alcalde entre 1900 i 1906.

(2) Segurament els propietaris dels masos Serra i la Grossa, de Calders.

(3) Els representants de Moià foren Francesc Vilarrúbia, Joan Segalés, Jaume Comermena i Dionís Morató. Els tres primers eren els dirigents de la Lliga Defensa de l'Arbre Fruiter i promotors del que seria el Sindicat Agrícola de Moià. Dionís Morató, propietari de la Moretona, era aleshores l'alcalde (1902-1909).

(4) Magí Fontanals, el darrer notari de Moià, marxà de la vila a principis de l'any següent, 1909. Morí a Hostalric en 1915.

(5) Centenari de la batalla del Bruc contra les tropes napoleòniques, del 6 de juny de 1808.

LA MATANÇA DEL PORC

Tots sabem que els temps han canviat. La meua àvia de cal Vives, que regentava la cansaladeria del mateix nom, es trobava sorpresa perquè a la botiga no sabien què fer amb el llom i altres productes delicats del porc, ja que el públic només comprava la cansalada, i, quan va arribar l'abundància, era al revés: els sobrava la cansalada i venien ràpidament el més costós.

Ara tots ens hem acostumat a anar a la cansaladeria a comprar el porc, a la carnisseria o polleria el pollastre, el conill i altre aviram, quan abans les mestresses de casa mataven i plomaven o escorxaven aquestes bèsties, que generalment eren criades a casa.

La matança del porc era un ritual, a les cases. Quasi tothom engreixava tres o quatre garrins, que, un cop feien el pes, eren duts a l'escorxador per a sacrificar-los. Un era per a la família, i els altres se'ls quedaven els cansaladers.

El dia abans es preparaven galledes, draps, gibrells... i el dia de la matança arribava d'hora la mocadera, que era convidada a esmorzar mentre esperava el carro del porc. Aquell dia era una gran festa a la casa. La canalla miràvem esporadits la galleda plena de sang, amb la qual s'elaboraria la botifarra negra, i ens quedàvem sorpresos quan la mocadera

netejava tot aquell budellam, que s'anava inflant dins un gibrell ple d'aigua. Els grans de la casa anaven separant els trossos de carn i els trinxaven en una rudimentària màquina de fer botifarres, mentre comentaven el pes i la qualitat de l'animal.

Al pobre porc l'havien fet a trossos, cada un per a un ús diferent. Els peus, les orelles i el morro, escaldats i pelats; la part grassa, per als llardons; els ronyons, la llengua, el cap, bullits, dels quals, juntament amb els llardons, es feia la botifarra negra; fins la bufeta, ben neta, s'omplia de greix i es guardava tot l'any per a amanir.

A casa meua, com en moltes altres cases, engreixàvem tres o quatre porcs. Arribaven quan eren garrins i els tancàvem en una cort. Aquelles menudències d'animals anaven creixent fins que arribaven al pes ideal per a portar-los a l'escorxador. Com he dit, un era per a ús domèstic i els altres el pare els venia a l'oncle Vives.

Aquell dia a casa era festa grossa: una bona taula i un bon dinar, al qual eren convidats familiars i amics. Però la veritable festa començava al vespre, quan ja tot era enllestit: els pernills, salats; les llonganisses, estirades sobre una taula esperant ser penjades; la costella i altres parts del porc, confitades, perquè en

aquell temps no hi havia neveres, i així es guardaven durant molt temps. Seguidament, a sopar i a fer gresca.

Recordo que convidàvem el Rossend Oliveras (conegut com «el Cotre»), un bon violinista, que venia amb l'Emília, sa mare. Aquesta era una dona alta que portava unes faldilles amples fins als peus i, després d'assaborir els tastets i la botifarra, es posava a ballar amb unes embranzides que feien que les seves faldilles ocupessin tot el menjador. S'explicaven acudits i al voltant de la gran taula jugàvem a cartes, principalment a la «mona». Jo quasi sempre em quedava amb la maleïda carta, tots reien i jo sentia una tristesa infinita que m'arribava a l'ànima sensible de nena a qui mai no havia faltat res i que era protegida i estimada. Quan les llàgrimes afloraven als meus ulls, tirava aïrada la carta sobre la taula i m'acostava a l'àvia Soldevila, amb qui vivíem junts. Ella m'acaronava els cabells, em besava les galtes i em deia que anés amb els cosins a jugar en un altre lloc.

Les paraules i la tendresa de la iaia em retornaven a jugar i veia com el Rossend s'emportava la seva mare marejada de tant donar voltes pel menjador, com la mocadera (la «Pastora Xica», li deien) s'acomiadava fins l'any vinent, com els convidats de mica en mica anaven marxant, tots amb alguna botifarra, i la casa anava quedant buida.

La cuina era ja neta. Els gibrells i calderes, guardats per a l'any pròxim. Tot tornava a la normalitat, menys jo, que em sentia atabalada. Llavors el pare deia que ja havia encarregat més garrins a cal Porcater i que qualsevol dia ens els portarien. Jo me n'anava a dormir per oblidar l'empipadora «mona», pensant també que no estava bé fer festa per la mort d'un animal i fent el propòsit de no menjar més carn de porc. Però era impossible no caure en la temptació de tastar les llonganisses, que tenien un sabor que et feia oblidar la mort de l'animal.

Agustina CANTÓ

Escorxador Comarcal del Moianès

Zona Industrial
Avda. del Prat, s/n
08180 MOIÀ

Tel. / Fax 93 820 80 84
Mòbil 608 44 21 87
Partic. 93 830 09 20

ROCABRUNA, EL SOMNI DE JOAN GORINA

Ens explicava Mn. Josep Maria Bellpuig i Vila, que com a darrer rector resident de Sant Feliu de Terrassola va tenir ocasió de conèixer i tractar en Joan Gorina i Sans, que aquest —per qui manifestava afecte i admiració— havia anat a estudiar a Suïssa en un internat per a joves de famílies riques. Allí, habitualment, els estudiants, com a referència del seu origen, deien: «Jo sóc del castell de... —Doncs jo del de...», i que el jove Joan Gorina es va prometre a si mateix que també ell tindria un castell.

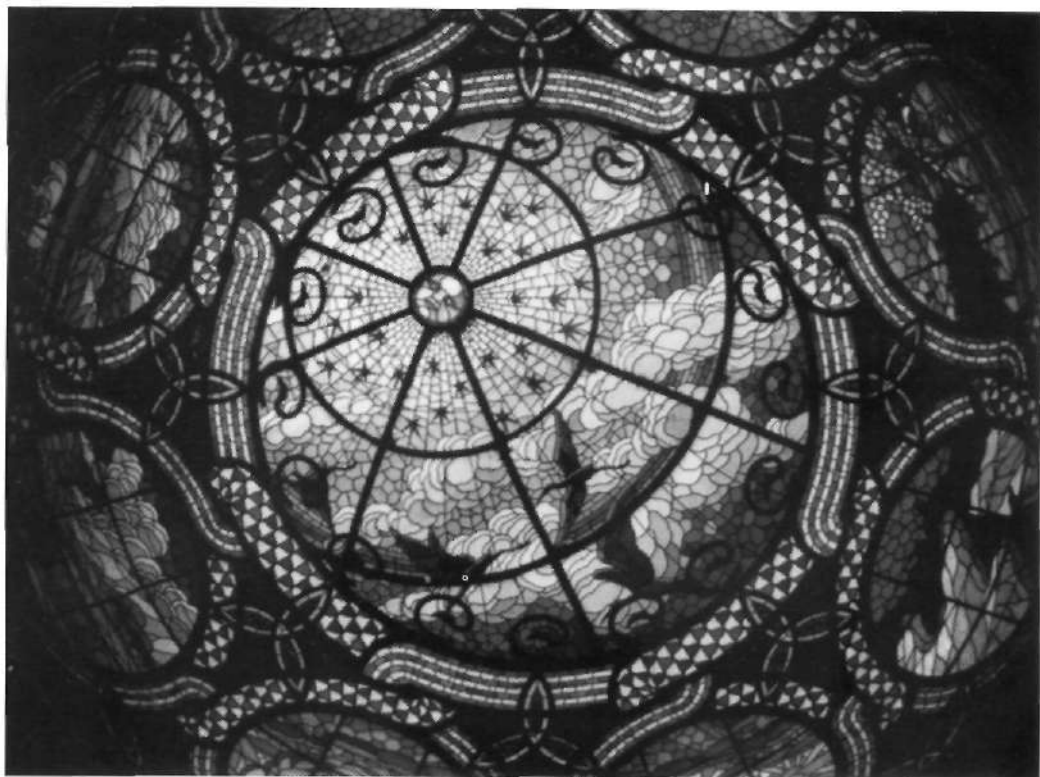
La fortuna dels Gorina es va veure incrementada en el període 1914-1918, és a dir, durant la I Guerra Mundial, de resultes de la compra d'un vaixell de ban-

dera alemanya, carregat de mercaderies, que els anglesos havien immobilitzat al port de Barcelona. La jugada li va sortir molt bé, al jove Joan, que invertiria els guanys en l'adquisició, l'any 1919, de la masia anomenada Rocabruna, en terme de Santa Maria d'Oló, que comprenia també el masos veïns del Güell, l'Alou i la Vila.

En aquell indret es faria construir per l'arquitecte Eduard Balcells i Buigas (Barcelona, 1877-1965) el seu palau, que, d'acord amb les tendències del moment, resultà un edifici d'estil modernista i eclectista, del qual destaca singularment la cúpula central, feta de vitralls, que dona una particular elegància a l'immens rebedor interior.

Rocabruna

La cúpula de Rocabruna

A la seva mort, l'any 1954, Joan Gorina i Sans va deixar un mas a cadascuna de les seves filles. La propietat es va mantenir indivisa i, dotze anys més tard, Manuel Font i Moreu, gendre del finat i negociant de cotó de Barcelona, va comprar les altres parts als seus cunyats. La propietat íntegra passaria, a la seva mort, a sa muller, Roser Gorina, i després a llur fill Joaquim.

En 1984, el príncep Saad Ben Abdulaziz de l'Aràbia Saudita compraria Rocabruna i les seves masoveries, com també el mas proper de Rocafort, que passarien en endavant a esdevenir una propietat única, propietat que ja no ha retornat més a mans catalanes: a hores d'ara és d'una família d'armenis.

Joan Gorina i Sans fou un dels benefactors de l'església de Sant Feliu de Terrassola. A ell es deuen, entre altres obres,

les imatges de sant Feliu, sant Antoni Abat i sant Isidre, dutes a terme per l'escultor vigatà Pere Puntí; també es feren a càrrec seu les obres de decoració i endreçament de l'església, en què se celebraria amb tota magnificència el casament del darrer hereu de la nissaga dels Gorina. La campana anomenada Joana, en agraïment a Joan Gorina i Sans, que havia regalat a l'església, va donar notícia d'aquest enllaç tant a les terres d'Oló com a les de l'Estany, segons recullen les cròniques de l'època.

Els qui tinguin interès a conèixer aquesta església romànica de Sant Feliu, que es troba al costat de la carretera C-59 en el seu recorregut entre l'Estany i Santa Maria d'Oló, poden trucar al telèfon 93 744 90 63 i posar-se d'acord amb l'ermità, Joan Raurell i Ges.

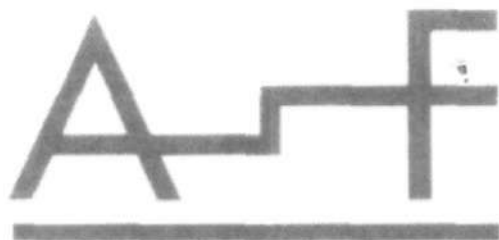

Rocafort

Clourem el relat amb una estrofa dels
goigs de sant Feliu, que sembla que plai-
en molt particularment al mecenes esmen-
tat: «Puix que sou de Terrassola / patró i

ens afavoriu, / deu-nos pau, salut i joia, /
gloriós màrtir sant Feliu.»

Antonio MORA VERGÉS
(Castellar del Vallès)

ARQUITECTURA FERRER S.L.

Josep Ma. Ferrer i Serra
Arquitecte

Plaça St. Sebastià, 6, 1r - 7a, 08180 MOIÀ
Tel. 93 820 80 21 Fax: 93 820 76 03
e-mail: arquitectura-ferrer@coac.net

CAMINADES PEL MOIANÈS

Continuant el cicle de caminades curtes per diferents llocs del Moianès, que organitza Rivendel, el dia 9 de març es va fer la trentena caminada. A dos quarts de nou del matí vam sortir de la plaça Catalunya, o dels ànecs, de Moià per anar cap a Monistrol de Calders, on, a la plaça de l'església, ens vam trobar els més de quaranta caminaires disposats a fer un tomb per paratges del poble veí.

A les nou sortíem de la plaça de l'església per agafar un corriol en direcció a llevant. Amb una bona pujada, ens faria arribar al camí del repetidor o del serrat de les Serveres, que vam seguir un bon tros, fins a l'envista del Codro Gros, que vam deixar al nostre darrere. Llavors agafarem un camí que al cap de pocs metres es va convertir en corriol i que, tot pujant, ens feia passar prop del Codro Barret. Seguint enllà i tot pujant vam arribar i passar pel collet de Roca Raor. Aleshores, tot planejant, prosseguírem per un camí

força ample, que ens faria passar prop d'un seguit de barraques, que poguérem contemplar i fotografiar. Aquelles barraques formen part de la «ruta de la pedra seca» que des de Monistrol tenen senyalitzada i que et permet de fer un bon recorregut per antigues feixes i feixetes amb marges i barraques de pedra seca en les quals es pot veure o imaginar una manera de treballar la terra que actualment ha desaparegut.

Seguint el camí anàrem a passar pel costat de l'antiga pedrera del Tossar, lloc des del qual hi ha una bona vista de la banda de migjorn, amb Montserrat i Sant Llorenç del Munt com a teló de fons. Tirant enllà vam arribar al pla de Trullars, on poguérem contemplar el reconstruït dolmen de Trullars, que, si no ens equivoquem, és el més gran que hi ha al Moianès. Tot seguit vam arribar-nos fins al serrat-mirador del Guaita, lloc on vam esmorzar amb bona gana, ja que, si bé el recorregut que havíem fet no era pas

Els caminaires travessant la riera ran del gorg de Saladic

gaire llarg, en ser pujada ens havia obert la gana. Així és que férem una bona parada i, tot menjant, poguérem gaudir del magnífic paisatge que des d'aquell punt elevat i solitari es pot contemplar. Cal destacar que en aquest mirador hi ha instal·lats dos panells informatius que van molt bé per a situar les muntanyes que l'envolten; la llàstima és que tot el voltant d'aquest cim emblemàtic està cremat i la vegetació arbòria ha desaparegut i qui sap si n'hi tornarà a créixer.

Una vegada esmorzats ens varen explicar una llegenda de la contrada i tot seguit vam emprendre el camí que ens faria passar altra vegada pel costat del dolmen de Trullars, moment que vam aprofitar per a fer-nos una foto del grup. Vam seguir camí, ara anant cap al cantó de llevant, en què hi ha molt bones vistes de Granera, del Girbau de Dalt i de Baix, de la Closella, de la riera de Sant Joan, de la vall de Rubió i el Molí d'en Sala i de

Saladic, a més de vistes del poble des d'un cantó que normalment no es veu. El camí era ample i anava baixant decidit fins que es va acabar i vam seguir per un corriol, prop del Morral Roig, que ens faria baixar fins a la riera de Sant Joan. Aquí hem de dir que aquesta és la riera més clara i neta que hem vist en les nostres caminades pel Moianès; esperem que continuï així per molts anys.

Passada la riera per davant del gorg de Saladic, fressàrem un camí que va pel costat dels horts a la banda ja del poble i que ens faria arribar al carrer de Sant Llogari. Llavors, passant pel carrer de la Vinya, vam arribar al carrer del Call per travessar la riera de Sant Joan per sobre el pont i arribar així a la plaça de l'església, lloc des d'on havíem sortit feia més o menys quatre hores i on ens acomiadàrem fins a la pròxima excursió, que ja veurem per on ens portarà.

Sebastià PADRISA

LA MUNTANYA DEL MARBRE S.C.P.

Taller: Carretera de Vic, núm. 74 - **MOIÀ**

Tel. 93 820 80 96 - Fax 93 839 91 58

Tel. mòbil 608 192 380 - 629 189 292

MARBRES - PEDRES I GRANITS
SILESTONE I COMPACSTONE

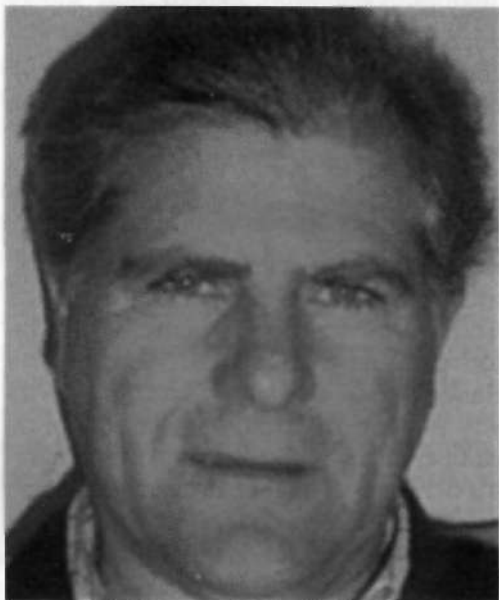
Demani'ns pressupost!

Obert: feiners i dissabtes matí

LA PRIMERA NOVEL·LA DE LLUÍS CERAROLS

El divendres dia 18 d'abril, a les vuit del vespre, va ser presentada, a la biblioteca de Moià, la primera novel·la escrita per Lluís Cerarols, de Calders (editada per Pagès, de Lleida). Després d'una introducció de M. Àngels Morera, regidora de Cultura de l'ajuntament de Moià, van parlar-hi successivament el lingüista moianès Josep Ruaix, rector de Calders, el mestre jubilat Josep Fàbrega, resident actualment al municipi calderí, i l'autor. Bo i felicitant el novell novel·lista moianesenc i desitjant-li èxit, publiquem tot seguit el text llegit per J. Ruaix.

Em sento molt honorat d'haver pogut participar en diversos actes de presentació de la novel·la *Lànima de la vall*, de l'amic Lluís Cerarols i Cortina: divendres passat a Manresa, diumenge passat a Calders, el seu poble, i avui a Moià, la meua vila. I, sens dubte, encara em sento més honorat d'haver pogut intervenir una mica en la seva gestació. I és que jo em trec el barret davant els escriptors que dominen l'art de la narració, com ja va demostrar en Lluís, fa uns sis anys, amb la publicació de *Miquelet el Cargolaire*, i altres contes calderins, i ara amb aquesta obra major, la novel·la que l'any passat guanyà el III Premi Ramon Roca Boncompte a Tàrraga. Personalment, m'he dedicat i em dedico a la prosa didàctica, a l'exposició d'idees, a l'homilètica, fins i tot a la poesia lírica, però em sento negat per a la narració tabuladora, mancat com sóc per a la creació en aquest gènere. Per això admiro la capacitat d'imaginar històries, recrear ambients, dibuixar personatges, mantenint alhora la versemblança, la fantasia i la intriga. Doncs bé, tot això ho trobem en *Lànima de la vall*, una novel·la amb dues històries sobreposa-

Lluís Cerarols

des: una d'antiga (situada a finals del segle XIX i amb un protagonista de Calders) i una de moderna (situada en l'època actual i amb un protagonista amb arrels calderines); i l'antiga, a més, combinant-la en dos escenaris geogràfics ben diferents: el nostre país i Cuba. Resumint: ens trobem davant una bona novel·la, en què l'autor ha sabut aconseguir la fita que establien els clàssics: *miscere utile dulci*, barrejar allò que és útil amb allò que és agradable.

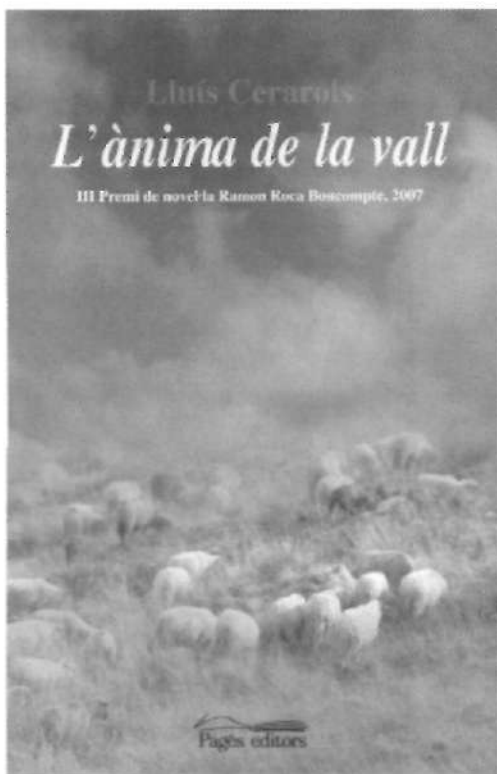
Analitzant l'obra, jo destacaria, en *Lànima de la vall*, tres valors.

1) En primer lloc, perquè em sembla la tesi que al capdavant s'hi defensa, la reivindicació de la vida lligada a la natura, amb sensibilitat per al misteri del món i, pertant, per a la poesia. Desgraciadament, l'actual civilització tecnocientífica, consumista i hedonista està rompent aquest lligam entre vida humana i naturalesa

(per això el títol original de l'obra era *Adéu, vall preciosa!*, remarcant la pèrdua, i per tant l'enyorança, d'aquest valor), i l'autor, a través dels personatges literaris, se'n queixa. Així, doncs, la novel·la conté un missatge de plena actualitat i de fonda visió filosòfica (no endebades l'autor és docent d'aquesta matèria, la filosofia, en l'ensenyament secundari): caldria mantenir l'originari lligam de la vida humana amb la natura.

2) El segon gran valor que veig en la present novel·la és l'esforç per salvar el llenguatge tradicional (lligat també, naturalment, amb la natura, i caic expressament en una redundància). En Lluís Cerarols s'inscriu en la nòmina d'escriptors catalans que segueixen la divisa de Salvador Espriu: «hem viscut per salvar-vos els mots, per retornar-vos el nom de cada cosa...» («Inici de càntic en el temple»). En aquest sentit, el lèxic que usa és riquíssim i fa les delícies de qui té una mica de gust per la llengua; a més, amb tota la raó, empra formes filològicament ben legítimes si bé no pertanyents (per mancances de la normativa vigent) a l'actual estàndard, com ara el verb *recebre* i el substantiu *llagardaix*. D'altra banda, demostra un gran coneixement dels detalls de cada ambient que reflecteix (p.e., el món de la pagesia i de la ramaderia, les característiques dels famosos estudiants de Vic, l'exotisme d'una colònia espanyola al continent americà, etc). Les descripcions són tothora mestrívoles. Permeteu-me que us en llegeixi una, agafada a l'atzar (pp. 96-97):

Però l'excitació més gran d'aquella tardor la vaig sentir unes setmanes més tard, quan la vall sencera, amarada per la rosada de la nit i pel frec angèlic de les boires matineres, era xopa d'humitat. Allí, en un dels claps soleis, amagades entre fenals vaig descobrir dues llengües d'amples barrets bruns. En ajupir-me per collir-les, en vaig veure, més enllaníc, una altra i una altra i, així, una rastellera de mai no acabar. Cridava de

satisfacció per aquell bé de Déu que la natura em regalava, generosa, sense demanar-me, res a canvi. Endinsava els dits, amb delicadesa, a la terra humida i les treia, amb tota la cura, apartant la brossa enganxadissa pel vesc suau i aigualit que recobria cada barret. Vaig omplir-ne la cistella i tot el dia vaig sentir l'olor, excitant, de bosquina a la punta dels dits. Després del gust de collir-les, la mare les va saber cuinar tan bé amb el conill del diumenge que es fonien a la boca, lliscant, emmelades amb tota la sentor profunda de la terra assaonada.

3) El tercer valor que volia destacar en *L'ànima de la vall* és el protagonisme que hi adquireix una contrada de la nostra comarca natural del Moianès, i ben propera a la vila de Moià, com és la vall de Marfà, solcada per la riera Golarda i amb indrets tan pintorescos com el molí d'en Brotons, la capella i fonts de la Tosca i els Gorgs Blaus. Com tants altres paratges de

Catalunya que han merescut assolir categoria literària, d'ara endavant, mercès a la ploma de Lluís Cerarols, hi tindrem aquest. I, viceversa, sempre que trepitjarem o evocarem aquesta zona geogràfica, pensarem en la novel·la del nostre conciutadà.

Explicats els valors principals que jo trobo en l'obra que presentem, deixeu-me afegir-hi encara un parell de notes marginals.

Primera. El format del llibre és molt còmode i agradable, amb el text repartit en capítols curts, amb la qual cosa no fatiguem el lector, sinó que aquest pot interrompre la lectura fàcilment i reprendre-la sense perdre el fil de la narració. A més, l'editor ha tingut el bon seny de posar l'índex al final, que és allà on els lectors instintivament l'esperen. En efecte, no sé per què, abunda avui el costum de posar-lo a l'inici, on destorba, perquè a l'inici hom hi espera una presentació, un

pròleg o un prefaci, i després el primer capítol. Al final, en canvi, no destorba, sinó que és útil: hom fa com un repàs del que ha llegit i sap que allí trobarà una orientació per a buscar la pàgina de tal o tal altra partició de l'obra. Dic això bo i sabent que moltes novel·les no duen índex, perquè els capítols no tenen títol, però la nostra es divideix en diferents parts, encapçalades per un títol, i per això és necessari que porti índex.

Segona i última nota. Com a professional del ram, haig de dir que, si comparem aquesta novel·la amb les que s'editen actualment, el seu nivell de correcció lingüística i tipogràfica és molt alt. Tanmateix, com sol passar en les primeres edicions, s'hi han esmunyit alguns errors o errates, fruit de les urgències del temps, o de la diversitat de mans que hi han intervingut, o, simplement, dels follets de la impremta (que, com dirien els gallecs, no existeixen,

Aspecte de l'acte de presentació a la biblioteca de Moià

però d'haver-n'hi, n'hi ha). Ara bé, la majoria passaran inadvertits al lector normal i corrent, que es fixa més en el fons que en la forma. De tota manera, valdrà la pena que autor i editor ho esmenin en les futures edicions que la novel·la es mereix.

Lenhorabona, Lluís, per *L'ànima de la vall*: una obra que ens ajudarà a salvar l'ànima —la comunió amb la natura, la bellesa del llenguatge, l'obertura al misteri de l'univers— en les valls del nostre món modern.

«ERASME DE GÒNIMA (1746-1821)», UNA PEL·LÍCULA DE XAVIER JUNCOSA

El dilluns dia 21 d'abril el saló de plens del Palau de la Llotja de Barcelona, seu de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona, fou l'escenari de la presentació d'una pel·lícula documental dedicada per un moianès, Xavier Juncosa, a un altre moianès, Erasme de Gònima.

Erasme de Gònima (1746-1821) arribà a ser un dels principals fabricants de finals del segle XVIII i principis del XIX, en una època de transició econòmica a Catalunya, prèvia a la revolució industrial. Juncosa s'apropa a un personatge de la història encara no prou estudiat, però tampoc desconegut del tot (la principal biografia continua essent la que li dedicà un seu descendent, Erasme d'Imbert, l'any 1952; a nivell local, Reis Fontanals publicà *Erasme de Gònima, el primer gran empresari modern* en el número 31 de la revista «Modilianum», l'any 2004).

En la pel·lícula es repassa i s'analitza la trajectòria vital de Gònima. El seu origen moianès, del qual hi ha molt poques dades documentals. El seu trasllat, quan només tenia onze anys, a Barcelona, ciutat on comença a treballar en la fàbrica d'indianes dels germans Magarola. El seu esperit autodidacte, emprenedor i tenaç que el porta a bastir del no-res una fortuna econòmica que el convertirà en un destacat fabricant i en un «nou ric»,

enveja de nobles decadents com el baró de Maldà.

La pel·lícula documental es basa en entrevistes als especialistes més destacats en la figura d'Erasme de Gònima i la seva època, entre els quals destaquen l'historiador Alexandre Sánchez i l'arxivista M. Luz Retuerta pel que fa als aspectes més relacionats amb el protagonista, i l'historiador Josep Fontana en la contextualització de l'època. També és remarcable l'aportació de Rosa M. Martín, historiadora del ram tèxtil, pel que fa al procés de fabricació pre-industrial de les indïanes, les robes de cotó o lli estampades que foren la base de l'enriquiment d'Erasme de Gònima.

L'obra de Juncosa també permet gaudir de les pintures de Marià Illa, a qui Gònima féu treballar per a la seva casa del carrer dels Tallers de Barcelona, i de l'estat —molt més transformat pel pas del temps— de la seva segona residència de Sant Feliu de Llobregat. No endebades, la casa i els jardins de Sant Feliu foren coneguts en el seu temps com «el Versalles de don Erasme», pel luxe i la magnificència amb què foren concebuts. Ara, seu d'una escola de monges, l'edifici ha perdut tota la seva esplendor, però la camera de Juncosa encara ha pogut copsar alguns elements del seu fastuós passat.

Erasmus de Gònima (1746-1821), amb una durada de 92 minuts, permet una bona aproximació a la figura d'un moianès que fou una de les persones més influents del seu temps. És, a més, la segona pel·lícula que Xavier Juncosa realitza sobre temàtica històrica moianesa arran de cursar la llicenciatura d'història a la Universitat de Barcelona (l'any passat el seu objecte d'atenció foren la cova del Toll i la prehistòria de Moià).

Per al dia 8 de maig hi havia prevista la presentació de la pel·lícula a Sant Feliu de Llobregat. També hi havia prevista la presentació a Moià el dia 22 de març (com recollia LA TOSCA, basant-se en l'anunci fet), però en realitat aquest acte no s'arribà a dur a terme. Esperem que es resolguin els problemes que ho varen impedir i que, en una data pròxima, també puguem gaudir a Moià de l'obra de Xavier Juncosa.

J.C.A.

L'ESPLAI

Heus ací les activitats de l'Associació de Gent Gran de Moià (l'Esplai), que extraiem del butlletí núm.

140 (abril 2008):

Diumenge dia 6 d'abril, a les sis de la tarda, ball amb Raimon Russell i sorteig d'una toia.

Diumenge dia 13 del mateix mes i a la mateixa hora, actuació de la Coral V9, de Viladomiu Nou (Gironella), i sorteig d'una toia.

Dijous dia 17, a la tarda, desplaçament a Manresa per escoltar la conferència «L'alimentació, una cultura per a la vida», a càrrec de M. Àngels Tresserras, sota patrocini de «la Caixa».

Divendres dia 18, excursió anual a Montserrat amb dos autocars, el primer quedant-se tot el dia al santuari; el segon, sortint de Montserrat després del cant del Virolai i desplaçant-se a dinar a Prat de Lluçanès, amb posterior parada a Oristà per visitar-hi l'església i el museu.

Dissabte dia 19, a dos quarts de set de la tarda i a un quart d'onze del vespre, sengles sessions de teatre, amb l'escenificació de l'obra *El mètode Grønholm*, de

Jordi Galceran, a càrrec del Grup de Teatre del Centre Parroquial de Monistrol de Calders.

Diumenge dia 20, a les sis de la tarda, ball amb Josep Maria d'Avinyó i sorteig d'una toia.

Diumenge dia 27, a la mateixa hora, recital líric, patrocinat per la Fundació «la Caixa», amb intèrprets del Conservatori del Liceu de Barcelona (Núria Vila, soprano; Xavier Aguilar, baríton; Olga Karitonina, pianista), que oferiren àries d'òpera i sarsuela.

Sant Josep, 17 MOIÀ
93 830 11 28

LA TERCERA NOVEL·LA DE LEONOR PADRISA

El diumenge dia 20 d'abril, a les vuit del vespre, tingué lloc a l'auditori de Sant Josep l'acte de presentació de la tercera novel·la escrita i publicada per la moianesa Leonor Padrisa i Fàbrega, titulada *Més enllà de l'amor* i editada per la nova editorial moianesa La Garbera. Amb el recinte ple de gom a gom, obrí l'acte la regidora de Cultura, M. Àngels Morera. Després Josep M. Fontcuberta, corrector de l'obra, llegí el text escrit pel P. Marià Baques, absent per motius professionals. Tot seguit pronuncià unes paraules Josep Montràs, alcalde de la vila. L'autora donà les gràcies i signà molts exemplars de la novel·la, mentre hom degustava un pisco labis. Bo i felicitant la nostra convilatana i desitjant-li èxit, reproduïm a continuació, abreujant-lo, el text del P. Marià.

Tres històries

En començar a redactar aquestes paraules, el primer que vaig fer va ser obrir un document a l'ordinador. El vaig batejar amb el nom de «Leonor 3», perquè ja són tres els llibres que la Leonor ha escrit.

Tres històries. La primera, *Amb els ulls del cor*, presentada el 13 de juliol del 2001, comença en els anys posteriors a la guerra civil espanyola i acaba al final dels seixanta. La segona, *Res no és per sempre*, presentada el 17 d'abril del 2004, se situa en els darrers anys del franquisme i es tanca al voltant del 2000. I avui tenim davant nostre *Més enllà de l'amor*, un llibre que ja parla d'euros i de cameres digitals de set megapíxels.

Si un tamboret té tres potes que li permeten aguantar-se, nosaltres tenim tres

novel·les que ja comencen a permetre'ns de sostenir l'esbós de l'obra de l'autora. Segurament ja és hora de parlar de la seva manera de fer novel·la. Podem ja referir-nos a un estil de construir una narració i de donar-li significat.

Unes històries que tenen en comú la cosmovisió d'una escriptora amb els ulls nets, uns valors fermes i una ploma encisadora. La nostra escriptora sap narrar com pensem, vivim i actuem les persones d'una determinada generació, persones que ens podem considerar normals. Com que sabem què costa tirar endavant una vida, un matrimoni i una família, hem edificat en el nostre interior uns valors que ens estructurin com a persones.

Sobre la bondat de l'obra de la Leonor, només cal mirar la crítica popular, que és la que val. Ho ha verificat i

ha deixat exhaurides les dues primeres obres. I més exemplars que n'hagués tingut.

On és la clau de l'èxit popular? Deixeu-me contestar aquesta pregunta fent referència a un article de la periodista Eva Piquer en el diari «Avui». Recentment comentava una trobada de l'arquitecte i poeta Joan Margarit amb el crític Pere Ballart. Escriu l'Eva: «El crític ens recorda que el senyor poeta que té al costat va contra corrent. El que s'estila, diu, és la poesia intel·lectualitzada, que mira de complicar tant com pot la relació amb el lector.» I continua: «En Margarit, en canvi, "lluïta per comunicar emocions i per fer una poesia que s'entengui, la qual cosa no vol dir que sigui senzilla'."» I jo postulo que tu, Leonor, escrius amb una senzillesa que s'entén, un esperit planer que només l'assoleixen aquells que dominen l'art, i, per això, comuniqués emocions.

Aquesta obra en concret

I què hem de dir de *Més enllà de l'amor*? Doncs que es tracta d'una novel·la amb una vida argumental captivadora. Ens trobem davant una història construïda per la Glòria i l'Albert, que un dia es troben a Blanes i teixeixen la seva vida a Vic. Comparteixen uns valors que els fan tirar endavant malgrat els entrebancs que la natura humana para en el camí de les persones. Al llarg de l'obra es va desenvolupant una relació amb actituds transparents, madures, també plenes de passió.

Per això, què us he de dir d'aquest *Més enllà de l'amor*? Doncs que ens hi sentim plenament identificats. Darrere la Glòria i l'Albert hi som nosaltres. Els seus projectes, les seves il·lusions, els seus treballs, la seva lluita, en definitiva, la seva vida són el retrat d'allò que nosaltres hem estat, som o voldríem ser. La seva vida val la pena. Gent pencaire, que assumeixen

Inici de l'acte de presentació

La Leonor, felicitada pels seus néts

serenament la seva existència i la tiren endavant.

Diguem-ho diferent: la Leonor és d'una simplicitat convincent. No enllota els seus personatges en els meandres complicats de la memòria. La seva mirada és neta. No hi cerqueu més entrebancs. Us hi trobareu bé. En aquests temps de secada no passareu set; al costat d'un pou no se n'hi passa mai, de set.

Una obra planera com la nostra vida; uns valors de seny, de treball, de joia, perquè així està feta la nostra vida; unes actituds com les nostres. Els personatges dels teus llibres són de Moià, podrien ser ben bé veïns nostres. De fet, un dels esports nacionals que la teva lectura suscita és: quin conegut de tots nosaltres hi ha darrere de cada personatge?

Per això aquesta nova **obra** de Na Leonor Padrisa ens encisa. Deixeu-vos endur per la bondat de les seves planes.

El títol de l'obra no és pas casual. *Més enllà de l'amor* és un cant que va més enllà de l'amor. El teus personatges —els d'aquesta obra i els de les anteriors— depassen l'amor. Si les teves obres, Leo-

nor, es fan llegir és perquè ens hi sentim identificats en allò que de més profund i més net hi ha en nosaltres. Som capaços d'anar més enllà.

Un compromís

Tu, estimada Leonor, ens has deixat pàgines embellides per la memòria, per la teva memòria. Presentes unes biografies des de la teva experiència. Una vida, la teva, que ha madurat en la imaginació, en la plenitud d'experiències, de vitalitat. Aquí val la pena dir allò que algú va escriure: «La memòria està sempre a les ordres del cor.» I algú altre encara va dir: «La passió per l'escriptura és com l'amor: no pot amagar-se.»

El secret de la joventut perenne de l'ànima és tenir una causa a la qual dedicar una vida. La Leonor en té més d'una, de causa. Una d'elles és escriure. I això és bo. A part de ser terapèutic, ajuda els altres a sentir-se més bé. Escris des de les ganes de lluitar, de tirar endavant, de vèncer la pròpia situació,

Leonor, continua escrivint. Ens fas fel·ços a nosaltres i te'n fas a tu mateixa. Continua pintant-nos la teva gent, que som nosaltres. Gent que riu i que plora com ho fem nosaltres. Personatges amb una vida organitzada perquè viuen pacifícades en el seu esperit. Presenta'ns gent positiva, que de persones negatives ja en coneixem massa. Que els teus personatges siguin rics o pobres, no té importància; sí que en té que siguin justos, honestos, treballadors. Personatges que visquin d'acord amb les seves possibilitats. Que sàpiguen callar quan calgui i parlar quan sigui necessari.

Riure oxigena el cervell; riure més l'oxigena més. Tu ens ajudes a somriure i, ben sovint, a riure. La teva narració és sense presses: hi ha temps per a tot, per a anar llegint i rellegint la vida. Quan escrius, viatges a peu, que és el caminar del pelegrí, el caminar més humà, el que permet digerir les coses.

Que el llibre sigui detallista, ja no ens sorprèn. Ho expliques tot fil per randa.

Que si les tovalles, que si la qualitat i el color dels plats, que la llet no se serveix en un tetrabric sinó en una gerra... Quan d'aquí a unes generacions rellegiran les teves obres en trauran un document antropològic de primera magnitud.

Les coses, previstes, organitzades, no fos cas que ens penséssim que l'arròs es prepara sol. Podreu seguir com s'adapta un pis, i en sortireu experts. I si no heu estat a Roma, Florència, Pisa i Venècia, no cal que hi aneu. Llegint el llibre us imaginareu aquestes ciutats la mar de bé.

Finalment, voldria tenir un record per a dos homes de la teva vida: el Quimet, el teu home. Ell, amb aquell posat sàviament murri, deu estar pintant en el seu interior la rialla de la feina ben feta. I l'altre record va per a tu, Josep de cal Padrisa. Ens deixares massa aviat. Però avui t'has ben guanyat aquesta satisfacció immensa en veure com la teva germana escriu venent el dol que la teva absència li ocasiona. Quimet i Josep, us mereixeu ben bé aquest llibre.

LES MILLORS SOLUCIONS
PER A LA VOSTRA CUINA

MOIÀ CUINES
Creació Disseny

CUINES PLENES DE VIDA,
AMB LES TENDÈNCIES MÉS
ACTUALS EN DECORACIÓ

DISSENY PERSONALITZAT

Ctra. de Vic, 4
08180 Moià
Tel./Fax: 93 820 84 93
moiacuines@gmail.com

CENT ANYS DE RAMON TERRADELLAS

En Ramon Terradellas i Carrera va néixer a la masia de Vilalta (Moià) el dia 2 d'abril de 1908 i ara ha celebrat els cent anys de vida. Dedicat tota la vida a la pagesia, va estar-se molts anys a la Mànega, on encara ara hi ha la seva família. El camp i el bestiar van ser el seu ofici sense descans; l'hort, els bolets i les passejades per la costa de la Creu, la seva distracció de jubilat. Sempre a prop de la seva família i a punt per acompanyar el nét a l'escola, anar a comprar el pa o intercanviar quatre paraules amb algú conegut.

L'avi Ramon, imatge pausada de boina, ulleres i bastó. Com és habitual en la gent de pagès, sempre està pendent del temps que fa: que si bufa l'arbonès... suara fa bonança... o ves que cau calabruix.

Actualment «el Ramon de Vilalta» s'està a la residència municipal J. Brugarolas de Castellterçol. Encara que va en cadira de rodes pel pes dels anys, té el cap ben clar i està content de compartir el seu temps amb la resta de residents.

Ell i tota la seva família, incloent-hi els seus cinc besnéts, vam celebrar amb immensa alegria la data del seu centenari. La Generalitat de Catalunya li ha atorgat la medalla d'argent commemorativa d'aquesta escaïença.

Els familiars i el mateix besavi centenari agraïm a la residència Brugarolas i a l'Ajuntament de Castellterçol les seves atencions.

Per molts anys, avi Ramon!

...

Jordi TERRADELLAS I FRANQUESA

Les subscripcions ajuden

La Tossa

HOSPITAL-RESIDÈNCIA

• I diumenge dia 20 d'abril, a dos quarts de cinc de la tarda, tingué ;toslloc a l'Hospital-Residència de la Vila de Moià la Festa de la Família Josefina, amb el lema «Consolem i esperem com la Mare Caterina». Se celebrà l'eucaristia, cantada pel grup Pedres Vives, i a continuació hi hagué la part recreativa, amb una rifa. Tota la festa tingué ja un aire d'acomiadament de les Germanes Josefines de la Caritat.

Però els actes de comiat pròpiament dits es van fer el diumenge següent, dia 27 d'abril. A les deu del matí se celebrà una missa, al mateix hospital-residència, presidida per Mn. Francesc X. Arumí, rector de la parròquia, i amb cants de la Coral de Moià, la qual, després de la litúrgia, encara oferí unes peces molt emotives.

A les cinc de la tarda tingué lloc a la sala polivalent l'acte oficial de comiat.

Van expressar l'agraïment a les Germanes Josefines el president del patronat de l'hospital-residència, Agustí Grau, el vice-president, Mn. Arumí, l'alcalde de la vila, Josep Montràs, els residents i la comunitat escolàpia de Moià. Finalment va parlar la mare Dolors Bové i Marcé, superiora general de les Josefines que s'acomiadaven. Hi eren presents molts residents i familiars, membres del patronat actuals i pretèrits, col·laboradors de la casa i públic en general.

Naturalment, trobarem a faltar les seguidores del carisma de la Noia de la Xicra, que estaven al centre assistencial les vint-i-quatre hores del dia i que ara han hagut de deixar-lo per manca de vocacions. Per això aquell diumenge va ser un dia tendre, trist i molt entranyable. Desitgem a les Josefines que Déu les beneeixi allà on siguin. Nosaltres les recordarem amb enyorança.

Presidència de l'acte de comiat mentre parla el president del patronat

BIBLIOTECA DE MOIÀ

PER LABRIL, CONTES DE LLIBRES.— Així vam titular el cicle d'hores del conte durant el mes d'abril. Vam començar el dia 2, dia internacional del llibre infantil en commemoració del naixement d'Ander-sen, i en férem quatre sessions, a càrrec de diferents rondallaires: Mou-te, Marta Jòdar, Roser Rojas, Mireia Vidal.

LA BIBLIOTECA A LAPARADOR.— Pels volts de Sant Jordi, l'Associació de Botiguers i Comerciants de Moià va participar en la campanya «Per Sant Jordi, la biblioteca a l'aparador», exposant llibres als aparadors de les botigues.

SETMANA D'INTERCANVI DE LLI-BRES INFANTILS I JUVENILS.— Durant la setmana de Sant Jordi vam celebrar la

«Setmana d'intercanvi» de llibres infantils i juvenils. Hi van participar les dues escoles de primària de Moià i la llar d'infants Els Garrofins, a través de les respectives associacions de pares, que són les que feren la recollida de llibres i el repartiment de vals per cada exemplar recollit. Les tres associacions ens dugueren els llibres a la biblioteca i els nens i nenes vingueren a intercanviar els seus vals per altres contes.

L'experiència, si bé té aspectes millorables, en general va ser un èxit, ja que ocasionà una interessant moguda de llibres i les consultes adients. Uns tres-cents llibres van canviar de mans en aquesta primera «Setmana d'intercanvi», que un altre any repetirem, segurament, ampliant-la als estudiants d'ESO de l'IES Moianès.

Moment de l'intercanvi de llibres

PUBLICACIONS

En aquesta secció donem compte de publicacions relacionades amb Moia o el Moianès o bé d'informació publicada sobre la nostra vila i rodalia i la seva gent. Distingim dos apartats: revistes i diaris.

Revistes

En l'apartat de revistes i començant per les editades a Moia o rodalia, hem vist:

—el número 3 (març 2008) de «Les Notícies del Museu», butlletí informatiu del Museu de Moia, les Coves del Toll i l'Arxiu Històric de Moia, amb 4 pp. d'informació;

—el número 5 (1 d'abril 2008) de «Moia +. Regidories», suplement del butlletí municipal, dedicat, aquest cop, a les regidories de Medi Ambient i d'Esports, que ostenta Carles Padrós, amb 4 pp.;

—el número de primavera 2008 de «La Revista de la Gent Gran del Moianès», amb 16 pp.;

—el número 20 (abril-maig 2008) de «Moia +», butlletí municipal, amb 12 pàgines de temàtica municipal.

Passant a les revistes editades, a fora, hem vist:

—el número del 13 d'abril del 2008 del «Full Diocesà» de Vic, que informa que Mn. Joan Vila i Costa i el Llic. Josep Ruaix i Vinyet han estat nomenats rectors *in solidum* de la parròquia de Sant Feliu de Monistrol de Calders;

—el número del 20 d'abril del mateix Full, que publica, a les pàgines centrals, l'article *Grans obres literàries del cristianisme*, signat per Carles Riera;

—el número de maig 2008 de la revista manresana «El Pou de la Gallina», amb una ressenya de la novel·la *L'ànima de la vall*, de Lluís Cerarols, signada per Llorenç Capdevila.

Diaris

Passant als diaris, hem trobat les sfiniífints notínifis (*cme* donem nor ordre

cronològic i, si no diem res, es tracta del diari manresà «Regió 7») d'interès per a Moia i rodalia i la seva gent:

—2-4-2008: la «meteoimatge» són uns caps-grossos en una riera del terme de Moia, fotografia tramesa a la redacció per Agustina Martínez.

—3-4-2008: «Castellterçol ja està connectat a la xarxa de Gas Natural». «Duatló: La moianesa Núria Padrisa s'imposa amb gran autoritat en la cursa de Banyoles». La «meteoimatge» és un cel amenaçador a Calders, foto enviada a la redacció per Maria Alba València Parera.

—4-4-2008: «Manca de decòrum», carta signada per Ramon Pons (Moia) queixant-se del consistori moianès.

—7-4-2008: «Futbol, Segona Territorial: El Moia perd el derbi davant un Oló cada cop més líder».

—8-4-2008: «Segur que tenim l'aire més net que a la ciutat», breu entrevista a Conxita Capsada, metgessa de Calders, dins la secció «Gent de casa».

—9-4-2008: «Ferida lleu en un accident a Moia (a la sortida de la via de les Coves del Toll)».

—10-4-2008: «La petanca té tirada a la Catalunya central. En aquesta campanya, el Moia ha fet el doblet guanyant la lliga i la Copa President».

—12-4-2008: «Lluís Cerarols: "L'ànima de la vall" té vocació de novel·la ecològica seriosa». «Presoners a la Catalunya central», reportatge dins la «revista» del dissabte, amb referències a Moia i a Calders.

—12-4-2008 («Avui»): «Assalt al Teatre Nacional. La Fura dels Baus emula en "Borís Godunov" el segrest del Teatre de Moscou per part d'un grup de txetxens i "segresta" els espectadors del TNC per atemorir-los».

—14-4-2008: la «meteoimatge» és una nevada a l'Estany, fotografia tramesa a la redacció per Naki Bosch.

—15-4-2008: «M'he comprat un pis, ja no em poden treure de casa», breu entrevista a Montserrat Navarro, jubilada de Moià, dins la secció «Gent de casa». La «meteoimatge» és un escurçó prop del mas de Vilalta, foto enviada a la redacció per Agustina Martínez Paixau.

—18-4-2008: «El centre d'art del Forn de la Calç (de Calders) es presenta avui a Artés».

—19-4-2008: «"Hem viscut per salvar-vos els mots." En "L'ànima de la vall" Cerarols parla de la comunió ancestral de l'home amb la terra», ressenya, signada per Llorenç Capdevila, de l'acte de presentació de la novel·la *llànima de la vall*, de Lluís Cerarols, al Casino de Manresa el dia 11 d'abril.

—19-4-2008 («Avui»): «Sense coratge. L'aposta de La Fura és profundament decebedora», crítica, signada per Francesc Massip, de l'obra *Borís Gudonov*, de La Fura dels Baus, presentada al TNC.

—20-4-2008: la «meteoimatge» són unes múrgoles o rabassoles trobades a Folgueroles, foto enviada a la redacció per Joan Capdevila.

—21-4-2008: la «meteoimatge» és un om florit a Moià, fotografia tramesa a la redacció per Núria Mas Cots.

—22-4-2008: «Calders inicia una campanya per eliminar el barrinador del pi». «La llana de les ovelles no val res, avui ja no s'aprofita», breu entrevista a Lluís Vilardell, ramader de Moià, dins la secció «Gent de casa».

—19-4-2008: «El TSJC ratifica la pena de 18 anys de presó per a l'autor del crim de Calders».

—21-4-2008 («El 9 Nou»): «Moià recull més de 380 tones de matèria orgànica».

—25-4-2008: «L'artista moianès Quim Vila actuarà avui a Cardedeu».

—25-4-2008 («La Vanguardia»): «Restaurar el animo. Les Voltes de Sant Sebastià es el restaurante (dirigido por Jaume Castany) de referència del Moianès gracias a la cocina de Eduard Azauza, a base de productos muy auténticos y sen-

cillos. El milhojas de patatas con panceta confitada e hígado de pato resulta un plató muy equilibrado».

—26-4-2008: «Carta d'agraïment a l'Hospital de Sant Joan de Déu (Manresa)», signada per Montserrat Pascual i família, de Moià.

—28-4-2008: la «meteoimatge» és un arc de sant Martí a Calders, foto enviada a la redacció per Conxita Capsada.

—29-4-2008: «El secret del bon formatge està en la qualitat de la llet», breu entrevista a Pere Antúnez, mestre artesà formatger de Moià, dins la secció «Gent de casa». La «meteoimatge» és una posta de sol a Calders, fotografia tramesa a la redacció per Carles Illa Casanova.

—30-4-2008: «Les principals novetats de la campanya de la renda 2007», article signat per Maria Belles Ruai, advocada moianesa, i un seu col·lega de l'assessoria manresana Gros & Montserrat. «Triatló: La moianesa Núria Padrisa, subcampiona d'Espanya de llarga distància».

—2-5-2008: «El Mercat de la Prehistòria de Moià duplica l'espai per encabir 85 activitats. L'esdeveniment, que l'any passat va atraure 10.000 visitants, passa a ocupar tot el recinte del parc municipal».

—3-5-2008: la «meteoimatge» és un paisatge nevat de l'Estany, foto enviada a la redacció per Naki Bosch. La «Revista» del dissabte dedica una pàgina al monestir de Santa Maria de l'Estany, amb text de Francesc Comas.

—4-5-2008 («La Vanguardia»): «Montserrat oculta», reportatge sobre el monestir de Montserrat, il·lustrat al començament amb una gran fotografia en què es veu l'actual monjo hostatger, el moianès Josep Galobart i Soler, servint el cafè a uns hostes. «El tiempo fluía mas lento. En el centro de Castellterçol senorea una casa construïda a mitades de los ahos 50 que hereda de su antecesora del siglo XIX, ubicada en el mismo solar, el nombre de la Torre Gòtica. Fue proyectada por Manuel Puig Janer», tres pàgines, dins el suplement «Casas».

PÀGINES DE L'INSTITUT

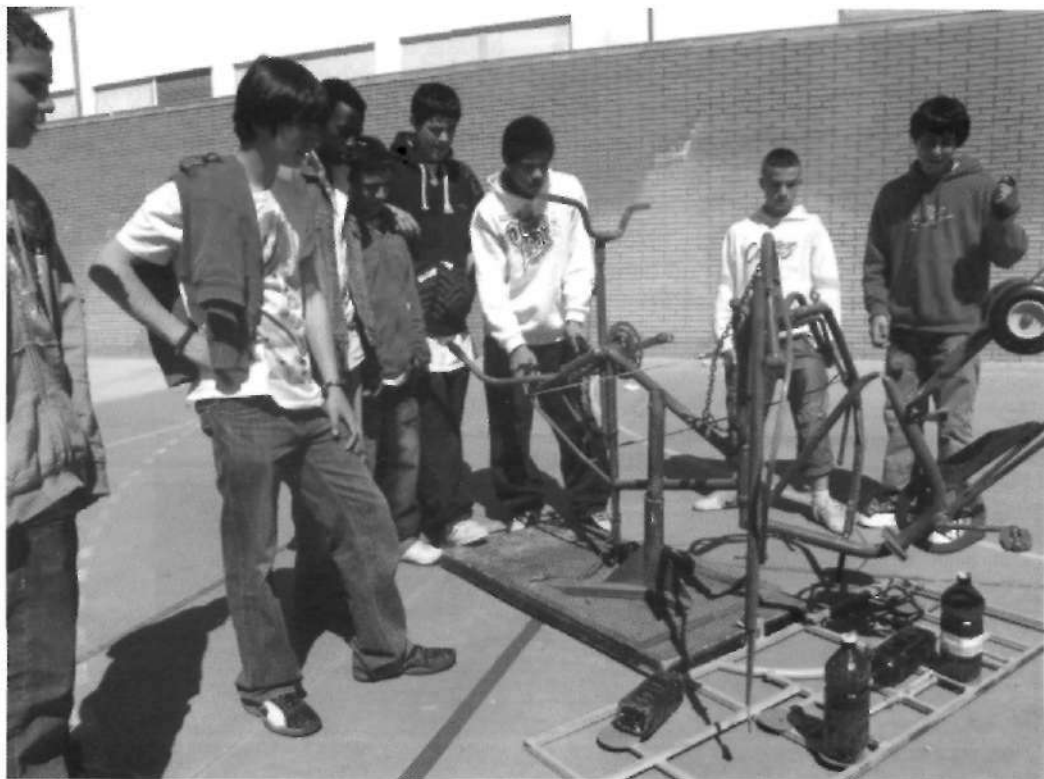
La diada de Sant Jordi

Una vegada més, el dia 23 d'abril vam celebrar la diada de Sant Jordi. Al matí, els alumnes de batxillerat van vendre roses i llibres i el grup artístic *katakrak* va presentar al pati de l'institut la col·lecció itinerant de les seves creacions. Aquest grup treballa en la construcció de jocs de gran format amb materials i objectes de rebuig industrial o familiar, sobre tres conceptes bàsics: la creativitat, el joc i el reciclatge. A partir de la selecció i manipulació de mil formes diferents, proposen

escultures construïdes a partir d'objectes usats i materials reciclats. Les escultures es converteixen en jocs originals d'una estètica i mobilitat diversa i combinen les propietats i moviments dels objectes amb les habilitats psicomotores humanes.

A la tarda, va continuar la festa. En primer lloc, es va representar la divertida obra teatral *Tafalitats* (de Karl Valentine, adaptada i dirigida per Tàtels Pérez), que va fer riure tothom i en la qual van actuar els alumnes del grup de teatre de l'institut. Aquesta obra va ser representada novament al vespre per als pares. A continua-

Una creació del grup *katakrak*

Aspectes de l'obra teatral

ció es van lliurar els premis del concurs literari de Sant Jordi, que aquest any ha comptat amb força participació.

Roses, llibres, imaginació, teatre, creació literària... una gran festa que es renova cada any.

Mercè Urriza

Treball de recerca

Gerard Ferrer Illa

Com que el món de la meteorologia sempre m'ha interessat, vaig pensar que el meu treball de recerca havia de reflectir algun aspecte sobre aquest tema. Per això vaig decidir fer un estudi de

les estacions meteorològiques i del clima de la meua població, Moià.

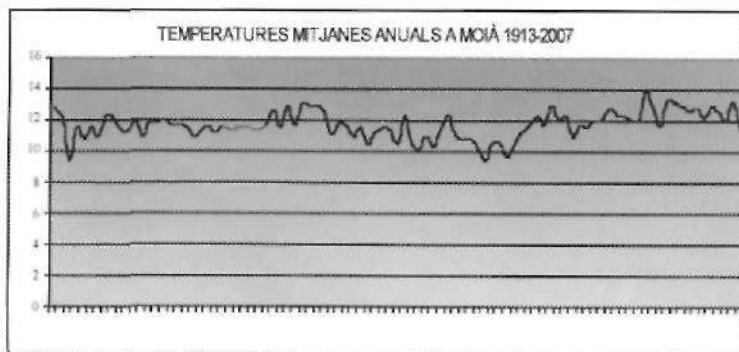
L'objectiu principal del treball, a més de fer un estudi dels instruments bàsics que s'utilitzen per a calcular els paràmetres atmosfèrics, era estudiar el clima de la nostra població al llarg de gairebé un segle, és a dir, veure com s'han anat comportant les precipitacions totals i les temperatures mitjanes al llarg dels anys.

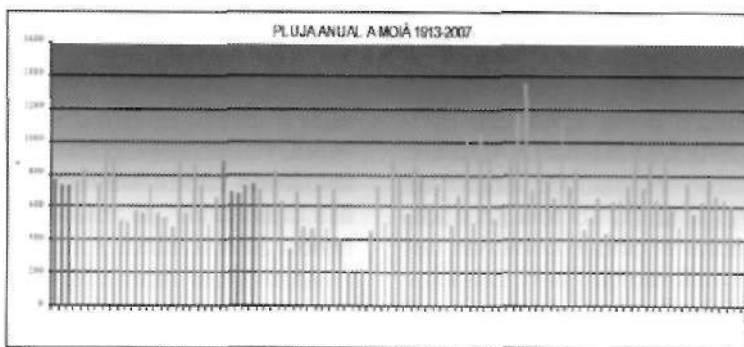
Després d'elaborar el treball, n'hem pogut extreure unes conclusions com les següents:

—El rang de temperatures mitjanes anuals a Moià acostuma a estar entre 9 i 14 graus centígrads.

—Les gràfiques elaborades ens permeten de clarificar que durant els últims 20/30 anys, aproximadament, aquesta mitjana ha començat a pujar, de manera que sembla que el clima està canviant.

—La pluja que cau anualment a la població acostuma a ser molt variada; tanmateix, hem pogut observar que,

durant els dos darrers anys, ha baixat considerablement el nombre de litres per metre quadrat; malgrat no ser encara dels anys més secs dels que hem estudi-

at, sembla que entrem en un període intens de secada.

Gerard Ferrer Illa

PENSAMENTS CAÇATS AL VOL

riu que hi ha dues classes de morosos: els qui no tenen diners i els qui no tenen vergonya. Els qui no tenen diners poden arribar a tenir-ne. Els qui no tenen vergonya, difícilment aconseguiran mai de tenir-ne. •

El qui va dir la frase «la feina ben feta no s'ha de fer mai dues vegades» no devia pas haver arrencat les males herbes de l'hort.

És difícil tenir idees que mai ningú no hagi pensat. El que és possible és pre-

sentables una mica mudades, festoses i empolainades.

Creure's que l'acudit és tan nou que mai ningú no l'havia garbellat encara, és com pensar que el món l'han estrenat no fa gaire estona.

El llit deu ser l'estri que la gran majoria de persones fa servir per a arribar i per a marxar d'aquest món.

Sebastià CODINA
(«Vacarisses», abril 2006)

GAS-OILS ROVIRA, s.l.

CALEFACCIONS - INDÚSTRIES
AGRÍCOLA

MOIÀ Avda. Zona Industrial, s/n
Tel. **830.12.25**

AVINYÓ Antoni Pont, s/n
Tel. **838.72.78**

CALDERÀ Crta. de Manresa Km 18,4

AGENCIAT
EXCLUSIVAMENT

C - Campsa

CAMPANADES

COLOM, UN NAVEGANT ESTRANGER

Quan, l'any 1992, l'ONU feia preparatius per a celebrar el cinquè centenari del descobriment d'Amèrica per Cristòfor Colom, alguns dels qui es consideren descendents dels nadius o indígenes, mal anomenats indis, demanaren que es canviés la versió «blanca» o europea d'aquell fet.

Colom no féu cap descobriment. No volien que es digués que Colom els havia «descobert», perquè quan aquell navegant estranger arribà allà, ells, els indígenes, ja hi eren, amb la pròpia cultura i les pròpies llengües mil·lenàries.

En l'Amèrica actual —on predominen, evidentment, els descendents d'europeus— hom pot veure, ací i allà, barris d'aborígens. Si bé comparteixen amb la societat uns mínims culturals, presenten grans diferències.

Colom fou un navegant estranger, no el descobridor d'un continent. Els indígenes feia milers d'anys que hi eren. A més, no farguem gaire en la memòria històrica. Ens podríem trobar amb el més escandalós dels genocidis, comès pels qui eren espoliadors insaciables, amb la insígnia de la creu.

DE MÍSSILS, ANTIMÍSSILS I PARAIGÜES NUCLEARS

Goethe, pensador i literat, diu que una situació és tràgica quan no té cap més sortida que una catàstrofe. El pressentiment general d'avui és que la humanitat va per aquest camí.

Després de l'11 de setembre del 2001, en què els ciutadans de Nova York van

veure, horroritzats, com dos avions s'estavellaven contra les Torres Bessones, ni ells ni nosaltres ja no ens sentim segurs enlloc. Avui la xarxa terrorista té ramificacions a tot el món. Els terroristes suïcides, disposats a morir amb tal de matar, han aconseguit el seu propòsit de fer-nos viure sempre amb por. La globalització de la por és un fet.

Qui s'atreveix avui a agafar un avió sense pensar en la possibilitat d'un sabotatge terrorífic? En un hotel internacional, qui dorm avui amb seguretat? I no parlem de turistes segrestats.

En aquest món tan poderós, tan fràgil, de tan alta tecnologia, ha arribat l'hora de parlar de míssils, antimíssils i paraigües nuclears. Tan armats, estem, pràcticament, desarmats.

ALÍCIA ES RENYA A ELLA MATEIXA

Alícia, la del país de les meravelles, era la curiosa criatura a la qual plaïa de suposar que eren dues. Ella mateixa, sovint, es donava consells, com si parlés amb una altra. Com que poques vegades complia el que es proposava, ella mateixa es renyava amb tanta severitat que li venien llàgrimes als ulls. Fins i tot jugant sola una partida de croquet contra ella mateixa, es feia trampa i, després, es donava una bufetada tot dient que això de fer trampa no està bé, no val, ni que jugui sola.

Avui, a tots, la societat ens obliga a fer tants papers o personatges que ja no sabem quin és el nostre original.

Mn. Pere CAMPÀS BONAY

NOTÍCIES DE L'ESTANY

La Setmana Santa va passar a l'Estany amb les celebracions habituals **del** Diumenge **de** Rams, el Dijous Sant, el viacrucis pel claustre el matí del Divendres Sant i la funció litúrgica a la tarda. La nit del Dissabte Sant va ser blanca, ja que nevà durant un parell d'hores.

L'endemà, en canvi, diumenge **de** Pasqua, lluïa el sol i es pogueren cantar les caramelles, amb els corresponents balls, per carrers i places; concretament, en sortint de missa es van cantar cançons i corrandes que feia molts anys que no es cantaven. Cal agrair a Mònica Sentias la seva direcció.

El dissabte dia 29 de març la Coral Basca de Barcelona ens va obsequiar amb un concert bonic i variat, primer a la residència Pressegué i després a l'església. S'acabà amb un pisolabis.

El diumenge dia 6 d'abril l'Associació Cultural i Recreativa va organitzar una calçotada popular. Hi participaren més d'un centenar de comensals.

El dia 19 d'abril la Biblioteca de l'Estany, amb el suport de l'ajuntament, va inaugurar el servei de connexió a internet sense fils.

La diada de Sant Jordi hi hagué una parada de venda de roses, a càrrec de les mares dels nens i nenes de l'escola, i l'ajuntament féu arribar, a través dels escolars, una rosa a cada un dels avis del poble, detall que fou molt agraït.

Durant el mes d'abril hi ha hagut cinema per als més joves i ball per a tothom.

El dia 15 del mateix mes va néixer Lluna Llorens i Pressegué, filla de Xavier i **de** Pilar. L'enhorabona.

M. Estany ESPARÓ

Un llibre indispensable:
Moià, 1947-2006.
«La Tosca», seixanta
anys de vida moianesa,
de Jaume Clarà i Arisa,
profusament il·lustrat

NECROLÒGIQUES

ADÉU A SALVADOR PASCUAL

Amb l'església parroquial ben plena, i amb cants de la Coral de Moià i dels Cantaires de l'Esplai, el dimecres dia 9 d'abril vam acomiadar les despulles de Salvador Pascual i Fontcuberta, prohom moianès. Fuster ebenista d'ofici, ara ja jubilat, havia intervingut positivament en moltes activitats vilatanes. En record seu, reproduïm alguns fragments de l'homilia pronunciada pel P. Marià Baques, escolapi, durant la missa exequial.

Se'ns ha mort el Salvador! Teníem coll avall que ens en sortiríem. Les llargues setmanes a l'hospital ens pensàvem que s'havien acabat. I, ves per on, dissabte a la matinada ens ingressa a l'hospital i el procés es precipita.

Ara que se li obria al davant un extens camp per a fer allò que més li agradava: ser avi, exercir de jubilat, cantar (a la Coral de Moià, abans Cor Parroquial, o havaneres amb el grup de l'Esplai, o a missa a l'Escola Pia), fer teatre. Li havia arribat el temps d'aquella daurada maduresa que permet sortir a fer alguna volta per aquest món tan bonic, més enllà de l'horitzó de cada dia. Ja ho veieu, la mort ha penetrat amb una sèpsia bel·licosament devoradora i que en unes poques hores ha enderrocat aquesta torre tan robusta. Lloat sigui Déu!

Se'ns ha mort el Salvador: l'espòs, el pare, l'avi, el familiar, l'amic. Per a Moià, un prohom. A tots, el seu record ens aportarà una imatge diferent. Tots coincidirem en la bondat, el compromís, la disponibilitat del Salvador. A tots ens era proper. Una part de nosaltres viu amb ell.

Comptar amb homes com ell és una sort: ens fan millors, ens encomanen bonhomia, ganes de superació, de ser amb el poble. Un esperit positiu. Com

també cal assenyalar la quantitat de persones que s'han ofert i han fet el que calia durant el temps que ha estat internat.

Els objectius, en la vida, són la millor defensa contra la mort. Per això vides com les del Salvador ens omplen, en el fons, de pau. Tinguem pau davant qualsevol mort; altrament, l'angoixa ens pesa-rà sobre la vicia. Volem viure; estimem la vida. Intentarem recordar els bons moments que amb ell vam viure. Reviurem allò que d'ell recordem.

Avui el Salvador s'ha trobat amb la llum del Ressuscitat. Jesús, en qui va creure; aquell que va rebre unes hores abans de morir, aquell que l'acompanyà al llarg de la seva vida, ha estat per a ell el seu Salvador. Avui en Pascual ha estat il·luminat per la llum pasqual. El sabem il·luminat d'immensitat.

COMIAT A JOAN RIERA I FONT

El dimecres dia 16 d'abril el temple parroquial de Moià tornava a omplir-se de gom a gom per donar el comiat a Joan

Riera i Font. Essent pare d'un prevere, presidí el funeral el senyor bisbe de Vic, Romà Casanova, acompanyat d'una sèrie de sacerdots. La Coral de Moià —a la qual el finat havia pertangut, quan encara s'anomenava Cor Parroquial— va interpretar-hi unes peces. Hi hagué també la participació del prevere cantautor Xavier Morlans, amic de la família. Tota la cerimònia respirà pau, esperança i solemnitat. A continuació reproduïm tres textos: el sonet que hi havia en el recordatori, escrit per Mn. Carles Riera i Fonts, fill del difunt; les paraules que pronuncià Joan Clara i Fargas, company i amic, i la composició que ha escrit Mn. Josep Ruaix i Vinyet, parent de la família i director de LA TOSCA, revista a la qual la família Riera ha estat i està molt vinculada.

RECORD EN FLOR

*Ulls de color blau-verd, dolça mirada,
rostre colrat pel sol del Moianès,
cabells blancs com la neu, bella petjada,
cara fina i a punt de gràcU bes*

*de l'esposa i els fills, amb l'abraçada
de qui per ells i en ells us heu després.
Arriba l'hora bruna amb vel de fada,
volem agrair tot el que hem après*

*del vostre esguard clarós, profund, serè.
Us diem «a reveure» amb fe i amb plor
dins de la nit de mort viva de l'alba*

*que reneix en el Crist —la vida a pler—,
malgrat —pare estimat, record en flor—
aquest dia d'avui de color malva.*

C.R.F.

Amic Joan: Quan em van comunicar el teu traspàs, vaig repassar mentalment els més de seixanta-cinc anys de la nostra amistat, quan, juntament amb els nostres companys, amb el nostre recordat Mn. Lluís Daví, assajàvem, quasi cada dia, les misses gregorianes i les parts variables

de l'ofici que cada diumenge cantàvem a l'església parroquial.

Vaig recordar les excursions que ens preparava i en què ens guiava mossèn Lluís, al Montseny, al Puigmal, la missa de festa major de Ferrerons i Rodors, les obres de teatre i els Pastorets al Casal, les partides de ping-pong i dòmino. I més endavant, ja casats, les trobades de cada any i el dinar al restaurant en companyia de les nostres esposes.

Quins records més bonics! I que bé que ens ho passàvem! I ara penso que et retrobaràs amb els companys ja traspasats: el Miquel Oller i el Valentí Ponsa, i tots tres amb mossèn Lluís. Amb el reforç del cor dels àngels, podreu tornar a cantar totes aquelles cançons apreses.

Adéu, Joan. Més ben dit, a reveure, perquè, quan sigui l'hora i Déu ens cridi, anirem venint amb vosaltres i ens retrobarem junts altra vegada i per tota l'eternitat.

J.C.F

A JOAN RIERA I FONT

*Vurpa ferotge de la guerra
et deixà orfe en tendra edat.
«Dels mansuets serà la terra»,
et diu Jesús crucificat.*

*Treballes, lluites, col·labores
amb tarannà bonhomíós.
Una família llavors
que exhalarà sanes olors.*

*I arribes prest a la vellesa
brandant la torxa de la fe.
El Crist pasqual, amb la mà estesa,
acull el teu darrer alè.*

*Viu, doncs, deixada la despulla
del cos mortal, al Regne etern,
on reverdeja tota fulla,
on s'ha acabat el trist hivern.*

J. R.V.

LLEURE I CULTURA

El dissabte dia 29 de març, trenta-cinc alumnes de l'Escola de Música de Moià van participar en el concert organitzat per l'Associació Catalana d'Escoles de Música al Palau Sant Jordi de Barcelona.

El dijous dia 3 d'abril al matí es va fer a la costa de la Creu una plantada d'espígol per part d'alumnes i professors de les dues escoles de primària de Moià, acte organitzat pel Patronat de l'Arbre Fruiter.

El diumenge dia 6 del mateix mes, a dos quarts de sis de la tarda, hi va haver un concert a l'església parroquial de Moià a càrrec de l'Orquestra de Corda i el Grup Instrumental de Vent del Conservatori de Música de Reus, dirigits per Joan Ramon Reverté, aprofitant que aquestes formacions havien fet un *stage* a la nostra vila.

El dissabte dia 12 es va fer al parc del Molí Nou, per segon any consecutiu, la «Festa del porc», amb un esmorzar a les deu, seguit d'una demostració de les tas-

ques tradicionals de la matança del porc i d'una ballada de danses típiques moianeses, a càrrec dels geganers i bastoners; un dinar a les dues, seguit de jocs rurals i recital de poemes; i un sopar a dos quarts de deu, seguit de música. La festa era organitzada per «La gent del porc».

L'endemà, diumenge dia 13, es va fer una excursió matinal pel Moianès organitzada per Rivendel.

El dissabte dia 19 al matí es va desenvolupar al Club de Golf de Montbrú el Campionat Medal Play Benjamí, de la Federació Catalana de Golf.

L'endemà, diumenge dia 20, el GEMI va organitzar una excursió matinal titulada «El sender de Gurb», amb el següent itinerari: Sant Andreu de Gurb, castell de Gurb, Sant Julià Sassorba, ermita de Sant Sebastià, Sant Joan de Galí i retorn a Sant Andreu de Gurb.

El dimecres dia 23, diada de Sant Jordi, es muntaren parades de venda de llibres i roses als carrers.

CLINICA DENTAL

Dr. Marc Pujol Comajoan

ODONTOLOGIA GENERAL-URGÈNCIES
ORTODÒNCIA-IMPLANTS

Plaça Major, 10, 3r. 2a.

Tel. 93 830 06 98

08180 MOIÀ

El diumenge dia 27 a les set de la tarda, a l'auditori de Sant Josep, hi hagué un concert amb el Quartet Song, acte organitzat per Joventuts Musicals.

CONSORCI DEL MOIANÈS

El Consorci per a la Promoció dels Municipis del Moianès ha posat en marxa una nova edició del programa «Forma't per a treballar», que ofereix una quarantena de tallers (repartits en els diferents municipis del Moianès), als quals s'espera, en total, una participació de mig miler de persones.

El mateix Consorci va presentar el «Pla d'acció memòria i futur amb gust de Moianès - Productes de la terra», dins el projecte pilot «El Moianès ve de gust: oficis del paladar al Moianès».

També va encetar (el 8 d'abril) els programes Artemisa i Iris, adreçats respectivament al sector agrícola i al sector de serveis a les persones.

A més, va engagar un taller pef a tenir cura dels malalts mentals.

Per altra banda, el Consorci va atendre, durant l'any 2007, més de 8.000 consultes de turisme.

AGRUPAMENT ESCOLTA

L'Agrupament Escola Mn. Amadeu Oller va celebrar la festa del seu patró sant Jordi amb els següents actes:

Divendres dia 25 d'abril a les deu del vespre a l'Ateneu, «Juanan» contacontes per a adults.

L'endemà, dissabte dia 26, a les dotze del migdia, xaranga pels carrers de la vila fins al parc, a càrrec de Noma Xordis. A la una, animació infantil al parc, a càrrec de Toti. A les dues, dinar popular, també al parc, amb música i poesia. A les cinc de la tarda, cercavila amb el drac de sant Jordi i l'acompanyament de geganters i grallers de Castellterçol. A les sis, representació de la llegenda de sant Jordi i berenar a la plaça Major. A les set, concert amb els conjunts Intifada (d'Osona) i Screaming Queens (de Moià).

A més, l'agrupament escolta, conegut popularment com a «Cau», com que enguany celebra el cinquantè aniversari de la seva fundació, ha difós una circular anunciant una sèrie d'actes i demanant col·laboració.

CULTURA DE LA DONA

La Cultura de la Dona, com cada any, el dia 23 d'abril, amb motiu de la diada de

**CLÍNICA
PODOLÒGICA
MOIÀ**

DR. Carme Mendoza Sacra
Nº Col. Podologia 1.113 / Nº Col. Infermeria 34986

TRACTAMENTS DE PODOLOGIA I INFERMERIA

Plaça Colom, 4, 2n, 2a
Tel. 93 820 9155 - 08180 MOIÀ

Sant Jordi, va vendre roses, a la baixada del Mestre, a benefici de la llar dels Avets.

El diumenge dia 27 del mateix mes, festa de la seva patrona la Mare de Déu de Montserrat, va invitar a la missa de dotze a l'església parroquial.

La mateixa entitat ha convocat a un taller de creixement personal, a partir del 30 d'abril, a Can Carner.

DOCUMENTAL DE LLUNA ANTÚNEZ

La moianesa Maria Lluna Antúnez s'ha estrenat com a directora amb el documental *Amb qui parlo?*, emès el divendres dia 4 d'abril a les 22.55 h pel Canal 33. Gravat íntegrament a Moià i rodalia, el treball se centra en el seu pare Sebastià Antúnez, que pateix esquizofrènia des de fa uns vint anys, una malaltia que el porta a viure una «altra» realitat.

Lluna Antúnez va estudiar Comunicació audiovisual i ha treballat durant quatre anys de muntadora de vídeo a la productora de documentals Alea Docs & Films, de Barcelona. Amb el seu primer treball vol humanitzar l'esquizofrènia i ajudar a superar la situació de la seva família. De fet, afirma (segons la nota de «Regió 7» del 4-4-2008) que, després d'aquest tre-

ball i més d'un any i mig de feina, «la relació familiar ha millorat moltíssim. El meu pare sap que l'acceptem tal com és».

El dia 8 d'abril va sortir a «La Vanguardia» una crítica d'aquest documental, signada per Jordi Ballo, que el deixava molt bé. LA TOSCA també dóna l'enhorabona a la nova directora cinematogràfica moianesa.

FI DE CARRERA

El jove moianès Óscar Armadans i Martínez ha acabat la diplomatura en Enginyeria Tècnica «Informàtica de Sistemes» a la Universitat de Barcelona. Lenhorabona al nou professional.

NOTES SUPLIKADES

La família Pascual-Portell vol agrair el suport rebut d'amics, veïns i moianesos en general amb motiu de la defunció del seu estimat Salvador Pascual i Fontcuberta (a.c.s.).

També la família Riera-Fonts dóna les gràcies per l'acompanyament experimentat en ocasió del traspàs del seu estimat Joan Riera i Font (a.c.s.).

LÀMINES IMPERMEABILITZANTS
PREPARATS ASFÀLTICS
MASTICS I PERFILS PER A JUNTS
AÏLLADORS TÈRMICS I ACÚSTICS

ADITIVS PER A MORTERS I FORMIGONS
PINTURES PER A LA CONSTRUCCIÓ
PRODUCTES ANTICORROSIUS

ASFALTEX
Prestigi en Impermeabilització

Ctra. Molins de Rei a Rubí, km. 7.3 VALLOREIX (Barcelona) ☎ 938 747 112 - Fax 935 894 393 E-mail: asfaltex@adv.es http://www.asfaltex.com

MISCEL·LÀNIA

El Museu de Moià i les Coves del Toll van participar amb un estand en l'Exposició d'ètica 2008, celebrada al Palau Firal de Montjuïc de Barcelona del 3 al 5 d'abril.

Des de principis d'abril existeix una nova publicació virtual sobre el Moianès. La seva adreça d'internet és la següent: <http://www.elmoianes.cat>. En té cura el nostre col·laborador Carles Illa, a qui desitgem èxit.

El dissabte dia 12 d'abril es va inaugurar a Centelles l'exposició «Traços del gest», de la pintora barcelonina-estanyenca Marina Berdalet. La mostra restà oberta fins al dia 27 del mateix mes.

El diumenge dia 13 d'abril al matí vingué a Moià (concretament, a la plaça de Sant Sebastià) un autocar del Banc de Sang a recollir donacions voluntàries d'aquest element tan necessari per als hospitals.

El divendres dia 25 d'abril a dos quarts de deu del vespre tingué lloc al baptisteri de l'església parroquial una vetlla de pregària «a l'estil de Taizé».

Ràdio Moià presenta cada dimecres a les nou del vespre «El xiu-xiu», amb concursos, entrevistes, curiositats... Així, el 30 d'abril va entrevistar els representants de l'agrupament escolta local.

L'escola d'idiomes Level ofereix, de cara a l'estiu, estades a l'estranger, campaments en anglès, aula de reforç, tallers, etc. Per a més informació: c/ del Forn, 15-19, tel. 93 820 83 66.

MOVIMENT DEMOGRÀFIC Naixements

Caria Sleigh i Romeu, filla de Scott i de Carme, dia 22 de març.

Reicher Rodríguez Meléndez, filla de Richard Jefersón i de Janette Isaura, dia 23 de març.

Àlex Ionut Ochea, fill de Ionut i de Daniela-Gabriela, dia 23 de març.

Isaac Van Drooge Vives, fill de Barend Van Drooge (holandès vinculat a Moià) i Ingrid Vives Rubio (oriunda de Moià), dia 31 de març, a Barcelona.

Edith Cuberta i Baltar, filla de Jordi i de Laura, dia 10 d'abril.

Mateu Bownlie, fill de Tom i Montserrat, dia 11 d'abril, a Boston (EUAV). És net dels nous avis Joaquim i Cecília Anguera Picahol, residents a San Diego (EUA) i subscriptors de LA TOSCA.

Pau Ramiro i Buendia, fill d'Antonio i de Judit, dia 16 d'abril.

moiadent

ODONTOLOGIA I PRÒTESIS

ODONTOLOGIA GENERAL
SOLUCIONS ESTÈTIQUES
IMPLANTS
PRÒTESIS SOBRE IMPLANTS
PRÒTESIS FIXES
PRÒTESIS AMOVIBLES

C/ Sant Sebastià, 1-3 - 08180 MOIÀ - Tel. 93 820 76 64

Carlota Sànchez i Cano, filla de Manuel i de Pilar, dia 19 d'abril.

L'enhorabona als venturosos pares.

Defuncions

Salvador Pascual i Fontcuberta, de setanta-dos anys, dia 8 d'abril.

Joan Riera i Font, de vuitanta-un anys, dia 15 d'abril.

Juan Fernàndez López de Hierro, de setanta-sis anys, dia 15 d'abril, a Manresa. Havia estat metge de Moià.

Joan Trenchs i Boada, sacerdot escolapi, de noranta anys (vinculat a Moià i oncle del P. Marian Baques i Trenchs), dia 28 d'abril, a Barcelona.

Al cel sien. Donem el condol als seus familiars.

NOTA DE LA REDACCIÓ

Els qui vulguin donar-nos articles, notícies o altre material per al pròxim número han de fer-nos-ho arribar abans del dia 1 de juny, en què tancarem l'edició. Demanem que hom ens informi d'esdeveniments com naixements, casaments, defuncions esdevingudes fora de Moià, finals de carrera, festes familiars, activitats d'entitats, etc. Agraïrem també que els encarregats de repartir programes per les botigues i cartelleres ens en deixin un exemplar a la nostra bústia de Can Carner (on també hom pot dipositar la corresponència adreçada a LA TOSCA). Gràcies.

Així mateix, valdria la pena que els subscriptors ens informessin dels canvis de domicili o de titularitat de la subscripció, a fi d'evitar extraviaments dels exemplars que enviem per correu.

*¿Ja tens el llibre
Moià, sempre Moià,
de Liduvina Daví?
Es troba a les llibreries de la vila.*

**Per a dents
més blanques**

DENTIBLANC

El dentífric amb extracte de papaia,
d'energica acció emblanquidora.

**DENTS NETES,
BLANQUES I
BRILLANTS**

Demani consell farmacèutic.